

TEMA MESECA: odpiranje šol in vrtcev

Preventivni ukrepi za preprečevanje okužbe s koronavirusom se rahljajo in v tednih pred nami se odpirajo šole in vrtci. Kako in na kakšen način, sta nam povedala ravnatelj OŠ Mengeš, Milan Burkeljca in ravnateljica vrtca Mengeš, Mateja Hribar Sicherl.

Hubert Potočnik
o svojem delu
raziskovalca in
terenskega biologa

Mengeška koča na
Gobavici

Kljub epidemiji se
znamo poveseliti

Skakalcev iz
SSK Mengeš niti
koronavirus ne ustavi

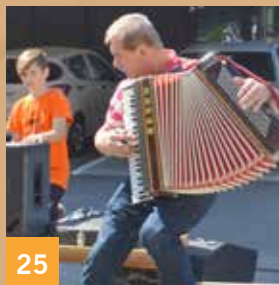
Mengeška godba za
1. maj

14

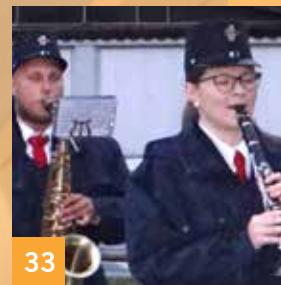
18

25

31

33

Isčete dobro avtosolo?

RAZLIKA SE MENIJE

1993 RETOS

GARANCIJA 100% na zadovoljstvo

AKTUALNI TERMINI TEČAJEV

SOLE VOŽNJE

- TEČAJ CPP kat "CE" (tovornjak + prik.) 18.05.2020 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "A" (motor) 19.05.2020 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "B" (avto) 21.05.2020 ob 16.00 uri
- TEČAJ PRVA POMOČ 01.06.2020 ob 17.00 uri
- TEČAJ CPP kat "C" (tovornjak) 02.06.2020 ob 16.00 uri
- TEČAJ CPP kat "BE" (avto prikolica) 04.06.2020 ob 16.00 uri
- TEČAJ VARNE VOŽNJE (mladi vozniki) zbiramo prijave
- TEČAJ ZA VODITELJA ČOLNA zbiramo prijave
- IZPIT ZA TRAKTOR zbiramo prijave
- TEČAJ za viličar, TGM, Varstvo pri delu zbiramo prijave

040-758-000 Jasna

knjižnica DOMŽALE

OBVESTILO!

Knjižnica Domžale z vsemi enotami se omejeno **ODPRE** v ponedeljek, 4. maja.

Omejena odprtost pomeni, da bo knjižnica v prvi fazi odprta le za prevzem gradiva, ki ga boste uporabniki predhodno naročili.

- NAROČANJE GRADIVA** do 5 enot (vključno z neknjižnim gradivom in serijskimi publikacijami) bo možno prek telefona, elektronske pošte in cobissa (Moja knjižnica).
- PREVZEM GRADIVA** bo možen za gradivo, ki bo naročeno najkasneje eno uro pred zaprtjem knjižnice, ki bo odprta po običajnem delovnem času.

Prevzem gradiva bo potekal v skladu z zahtevami po varni razdalji in omejenem številu oseb v prostoru ter glede na prostorske zmožnosti.

- VRAČANJE GRADIVA** bo potekalo normalno (v Domžalah gradivo vračate v avtomatski vračalnik v predprostoru).

Gradivo, ki ste si ga izposodili pred zaprtjem knjižnic, lahko vrnete **do 30. maja**.

- ZAMUDNINE** za čas od 13. 3. do 30. 5. ne bomo obračunali.

Vse vrnjene knjige bodo morale za 72 ur v karanteno.

Enote, ki izposojajo igrače in igre, do nadaljnjega tega gradiva ne bodo izposojale.

Prost dostop do gradiva ter gibanje in zadrževanje v prostorih knjižnice zaenkrat ne bo možno.

Glede na razvoj epidemiološkega stanja v regiji in državi bo odprtost knjižnice postopno prehajala v manj omejene faze, o čemer vas bomo sprati obveščali.

Hvala za razumevanje in vabljeni k naročanju ter izposoji gradiva.

Rok Posavec s. p.
GSM: 031 470 724
montazaposavec@gmail.com

montazaposavec
Team in Contracting

- svetovanje, izmera in montaža notranjih vrat
- prodaja in montaža vseh vrst kljuk za vrata (enodelnih, deljenih, varnostnih)
- Dodaten **6 % popust** na nakup + montažo notranjih vrat in podbojev

Akcija - ob naročilu več kot 7 vrat, vam vsako 4. kljuko podarimo!

lipbled.
Pesem gozda v vašem domu!

OPTIKA CORNEA
MURNOVA ULICA 1, 1234 MENGEŠ, T. 051 492 766

essilor
Varilux
EMPOWER YOUR VISION
#1 PROGRESIV V SVETU

20% NA VSA SONČNA OČALA IN KOREKCIJSKE OKVIRJE

1=2 DIOPTRIJSKE LEČE - SONČNE, FOTO ALI BELE
DRUGI PAR BELIH LEČ V ENAKI KVALITETI IN DIOPTRIJ **GRATIS**

IZJEMNA AKCIJA 1-3 - OČALA ZA VSE RAZDALJE

1- PAR PROGRESIVNIH LEČ PO CENIKU
2- PAR PROGRESIVNIH LEČ ENAKE KVALITETE - **GRATIS**
3- OKVIR+LEČE+DELO ZA BLIZU ALI DALEČ - **GRATIS**

AKCIJA
TRAJA DO 30.5.2020
BREZPLAČEN PREGLED VIDA
BREZ ČAKALNIH VRST

POKLIČI
Murnova ulica 1,
1234 Mengeš,
051 492 766
NASPROTI TRGOVINE TUŠ

Kazalo

4	Občina
10	Tema meseca: koronavirus
14	Reportaža: Hubert Potočnik
23	Mengeški utrip
26	Zanimivo
31	Šport
32	Tretje obdobje
33	Kultura
34	Politika
34	Pisma bralcev
39	Zahvale in oglasi

SODELUJTE V MENGŠANU

Priporočila za nenaročene prispevke o dogajanju v občini Mengeš: članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in dopisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost. Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročeni prispevkov. Nenaročeni prispevki se ne honorirajo. Potrebno jih je oddati v formatih .doc, brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna k vsakemu članku) pošiljajte kot samostojne datoteke v .jpg formatu ter velikosti vsaj 1 Mb. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.500 znakov s presledki, v vsakem primeru pa je priporočljiv dogovor z urednikom. Zadnji rok oddaje za naslednjo številko je zadnji dan v mesecu. Prispevki oddani po tem roku ne bodo objavljeni v tekoči številki. Hvala za vaš trud!

Prispevke in oglase oddajte najkasneje do 31. maja 2020

MENGŠAN - JAVNO GLASILO OBČINE MENGES

Izdajatelj: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, www.menges.si; Odgovorni urednik: Edvard Vrtačnik, 041 490 844, e-pošta: mengsan@menges.si; Pomočnica odgovornega urednika: Blanka Markovič; Uredniški svet: Rok Burja, Peter Gubanc, Franc Hribar, Bogo Ropotar, Matic Slokan, Tomaž Štebe; Lektoriranje: Grega Rihtar s.p. (za Artline d.o.o.); Oblikovanje in prelom: Artline d.o.o., tel.: 01 7291190, artline.design@siol.net, www.artline.si; Tisk: Schwarz, d.o.o.; Distribucija: Pošta Slovenije d.o.o.; Oglasi in zahvale: Občina Mengeš, tel.: 01 7247106, e-pošta irena.kosec@menges.si; Naklada: 3.200 izvodov; Revija: izide enajstkrat na leto, je brezplačna in jo dobijo praviloma vsak drugi petek v mesecu vsa gospodinjstva v občini Mengeš, vpisana je v razvid medijev MK pod zaporedno številko 357.

Spletna izdaja: Mengšana ISSN 2536-3999

Zgodba z naslovnice: sestra Polona Vidic. Foto: s. Regina Ramaj

Naslednja številka Mengšana izide v petek, 12. junija 2020

Šola naša (ne)vsakdanja ...

Epidemija. Pandemija. Dva izraza, ki ju učenci v osnovni šoli slišijo večkrat, pri različnih predmetih. In se naučijo, kaj pomenita. V teoriji. Verjetno je malokdo še do nedavnega pričakoval, da bodo njun pomen spoznali tudi v praksi. To se pač dogaja drugje, tam daleč v Afriki, Aziji ...

In vendar naše učilnice že nekaj tednov samevajo. Nekateri so se od šole poslovili z veseljem, kot da odhajajo na počitnice, drugi s številnimi vprašanji v očeh.

Na šoli vladata tišina in mir. Zagotovo pa je pestrejša in živahnejša doma, tako pri učencih kot učiteljih. Pouk na daljavo poteka intenzivno. Številna vprašanja, ki so se nam porajala na začetku karantene, so dobila odgovor. A se ves čas odpirajo nova in nova. Pred nami je še en izziv – postopno vračanje učencev v šole. Nov organizacijski zalogaj za vse – vodstvo šole, učitelje, tehnično osebje, učence in starše.

Na šolanje na daljavo dejansko nismo bili pripravljeni. A z veliko vneme, volje, z medsebojno pomočjo, s pozitivnim pristopom in sodelovanjem smo našli številne rešitve. Za to gre velika pohvala učiteljem in staršem. In seveda tudi učencem. Vsi skupaj smo opravili pomembno delo. Učenci so tudi na tak način osvojili veliko znanja.

Kljub temu je treba priznati, da učenje na daljavo ni enakovredno pouku v šoli. Manjka učiteljeva razlaga, manjkata človeški stik in komunikacija, manjka druženje z vrstniki. Tudi zato si nas večina želi, da se čim prej vrnemo v šolske klopi.

Pri pouku v pogovoru z učenci večkrat rečem, da je vsaka stvar za nekaj dobra. Izzivi in težave so svoj namen dosegli, če se iz izkušnje nekaj naučimo, če zato postanemo boljši ljudje. Česa so trenutne razmere naučile mene? Da imam rada svoj poklic, svojo službo z vsemi plusi in minusi vred. Da do cilja vodi več poti, pa v hitenju prevečkrat kakšno spregledam. Pa bi bila mogoče tista boljša. In ne nazadnje, zagotovo sem sedaj računalniško bolj pismena.

Česa pa ste se naučili vi?

Besedilo in foto: Tatjana Cevc Drolc, učiteljica

Kje so tiste stezice, ki so včasih bile ...

Morda je še prehitro, da bi si prepevali zgornje verze, a že čez nekaj mesecev zna biti ta ljudska pesem povsem na mestu. Smo namreč šele na dobri tretjini leta 2020, pa se je zgodilo že toliko stvari, kot da je za nami celo desetletje. Bo držalo, da je bilo naše življenje pred petimi meseci povsem drugačno.

V novo desetletje smo vstopili polni upanja in optimizma, a čakalo nas ni nič kaj lepega. Če smo v začetku leta požare v Avstraliji in začetek korone na Kitajskem opazovali z »varne« razdalje, nas je marca zadela kruta realnost. Zadela nas je pandemija, ki je obrnila svet na glavo. Praktično vse države EU – z izjemo Švedske – so se s pandemijo spopadle s strogo karanteno: zaprle so vrtce, šole, univerze. Ustavile so javni in zračni promet, nujne gospodarske dejavnosti ter zapovedale socialno distanco. Nekje vmes so zaprle še meje. Verjamem, da so bili mnogi ukrepi sprejeti na »blef«, saj niti strokovnjaki niso točno vedeli, kaj se dogaja. Nekateri so govorili o gripi, drugi o apokalipsi. Nemška kanclerka Merkel je npr. ta kaos označila kot največji izziv Nemčije po 2. svetovni vojni. Ali so bili ukrepi pravilni ali ne, ali je koronavirus res tako nevaren ali ne, na tem mestu ne bom sodil, saj bo to pokazal čas. Lahko pa rečem, da ne pomnim, kdaj je bilo med ljudmi čutiti toliko negotovosti, strahu, jeze, žalosti in zmedenosti, kot v zadnjih 60 dneh.

Ljudska modrost pravi, da bo verjetno najprej slabše, predno bo boljše, zato marsikdo nič kaj optimistično ne zre v prihodnost. Virusi ogrožajo naša življenja, ljudje zaradi njih umirajo. Žal. A umirajo tudi zaradi lakote, zato bi zamrznitev gospodarstva na vsakih par mesecev vodila v drugo katastrofo. Slednja naj bi že bila na vidiku, ne glede na to, kako močan bo naslednji val okužb z virusom. Nekatere države se nanj že pripravljajo in tudi tukaj si strokovnjaki niso enotni, kako močan bo. Ne glede na to pa je dejstvo, da se bomo morali na življenje z virusom navaditi. Če so bile do sedaj zaščitne maske nekaj povsem običajnega v Aziji in na Kitajskem, bodo maske še nekaj časa nekaj povsem običajnega v Evropi. Ljudje smo se skozi zgodovino vedno znali prilagoditi situaciji, zato verjamem, da se bomo znali tudi sedaj. Če želimo preživeti, nam drugega niti ne preostane. Čeprav izredni ukrepi niso (dolgoročna) rešitev, smo z njimi okolju in našemu planetu naredili medvedjo uslugo. Ravno to je po mojem mnenju svetla točka teh dveh mesecev, na kateri bi bilo treba graditi. Sam sem ne glede na težke razmere in drugačne stezice, kot smo jih vajeni, optimističen.

Na tem mestu se želim zahvaliti Civilni zaščiti Občine Mengeš, društvom, prostovoljcem in donatorjem, ki ste priskočili na pomoč občankam in občanom ter poskrbeli, da so bili pretekli »nori« tedni manj nori. Pravijo, da je v slogi moč in da prijatelja spoznaš v nesreči. Vesel sem, da si prebivalci naše občine znamo pomagati med seboj ter znamo stopiti skupaj, ko nam gre za nohte. Želim vam veliko optimizma, dobre volje ter ... ostanite zdravi!

Bogo Ropotar, podžupan

Dela na območju nizkoenergijske večnamenske Športne dvorane Mengeš se nadaljujejo

Športna dvorana Mengeš je največja in ena izmed najpomembnejših investicij občine vse od osamosvojitve občine Mengeš. Gradnja, ki se je začela v letu 2019 s postavitvijo temeljnega kamna, se je ob upoštevanju vseh ukrepov za preprečevanje širjenja virusa COVID-19 nadaljevala tudi v času epidemije. Franc Jerič, župan Občine Mengeš, je ob tem povedal: »Časovni načrt izvedbe investicije se zaradi epidemije COVID-19 ni spreminjal in kot ste lahko opazili, je začela Športna dvorana Mengeš dobivati končno podobo.« V začetku maja je bil s stanjem del na in ob športni dvorani seznanjen tudi gradbeni odbor za izgradnjo športne dvorane.

Člani gradbenega odbora za izgradnjo športne dvorane so se z izvajanjem projekta in predlogi glede prihodnjih dejavnosti s strani izvajalca, nadzora in projektanta seznanili na gradbišču, med ogledom trenutne situacije.

Na gradbišču so predstavniki izvajalca, nadzora in projektanta gradbenemu odboru predstavili poročilo o izvajanju projekta in podali nekatere predloge glede prihodnjih dejavnosti. Ugotovili so, da je na zunanjih površinah v večji meri zaključena izgradnja kanalizacije, komunalnih vodov in robničenje; da se na ovojno stavbo izvajajo fasaderska in druga dela ter da se je na južni strani Osnovne šole Mengeš in Športne dvorane Mengeš začela izgradnja športnih igrišč, tekaške steze z gumirano (tartansko) prevleko in asfaltiranih športnih igrišč (za roket oziroma mali nogomet in košarko). Člani gradbenega odbora so si ogledali tudi notranjost dvorane, kjer se izvajajo obrtniška dela, začelo pa se je tudi že vgrajevanje športne in druge opreme.

Svoje poglede na gradnjo športne dvorane sta podala tudi Franc Jerič, župan Občine Mengeš, in Milan Burkeljca, ravnatelj Osnovne šole Mengeš. Vsi navzoči člani gradbenega odbora za izgradnjo športne dvorane so bili soglasni, da vsa dela potekajo v skladu s pričakovanji, ter da se glede na trenutne projekcije lahko sklepa, da bo investicija zaključena v okvirih predvidene finančne konstrukcije oziroma v okvirih sprejetega investicijskega programa in proračuna za leto 202

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Na odprtju razstave »So mesta in je podeželje: Trajnostna soseska med mestom in podeželjem« je svoj pogled predstavilo sedem skupin študentov Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani – predstavljamo arhitekturno zasnovo druge skupine študentov

Konec februarja je v Kulturnem domu Mengeš potekala predstavitev študentske projektne naloge urbanističnega razvoja občine Mengeš do leta 2050, ki so jo razdeljeni v sedem skupin pripravili študenti drugega letnika smer urbanizem Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Svoje ideje so pripravili pod budnim očesom mentorice doc. mag. Polone Filipič ter asistentov Sinana Mihelčiča in Primoža Hočevarja ter jih predstavili na odprtju razstave, ki so jo poimenovali »So mesta in je podeželje: Trajnostna soseska med mestom in podeželjem«.

Na odprtju razstave sta, po uvodnih nagovorih Franca Jeriča, župana Občine Mengeš, in Boga Ropotarja, podžupana Občine Mengeš, navzočim ključna izhodišča in pojasnila ter pomen pripravljene projektne naloge za študente predstavila mentorica doc. mag. Polona Filipič in asistent Sinan Mihelčič.

Sledili sta razlaga in projekcija študentov, ki so se v sedmih skupinah lotevali snovanja posameznih delov sedmih območij oziroma con vzdolž zgrajene mengeške obvoznice. Danes vam bomo predstavili projekt druge skupine, ki je snovala cono2, območje severnega dela Mengša, ki je na vzhodu omejeno z mengeško obvoznico.

Drugo skupino sestavljata dve študentki drugega letnika smer urbanizem Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani, in sicer Valerija Mikulič in Anja Mravlje. Slednja je predstavila projekt urbanistične zasnove v cono2, severnega območja Mengša, ki je na vzhodu omejeno z mengeško obvoznico oziroma sledi cono prve skupine.

Študentki sta svojo rešitev zasnovali s posebno skrbnim odnosom do obstoječe okoliške stavbe. Skrbna analiza cone2 je pokazala, da na obstoječem območju pozidave prevladujejo enodružinske hiše, ki nadaljujejo nize obstoječih linij enodružinskih hiš. Predlog sta torej zasnovali v skladu z obstoječim trendom in v svojo urbanistično zasnovo vključili gradnjo enodružinskih atrijskih hiš, ki pa so postavljene bolj goste, ter na ta način prispevajo k višjemu izkoristku prostora in posledično trajnostnemu razvoju. Atrije sta zaradi boljšega izkoristka sončne svetlobe obrnili na jug. V območje atrijskih hiš sta študentki postavili skupne zelene površine z otroškimi igrali in prostore za druženje. S tem upata, da bi v tovrstnem naselju vzpodbudili druženje prebivalcev in njihovo medsebojno komuniciranje.

V južni del cone2, ki jo je obravnavala druga skupina, sta študentki postavili vila bloke. Vila bloki so večstanovanjske stavbe, ki imajo v pritličju predvidene prostore za centralne dejavnosti, torej za trgovine, pisarne, ambulante in drugo.

Študentki sta območja dveh različnih tipov gradnje povezali s prometno ureditvijo, in sicer tako, da sta vzdolž celotnega območja načrtovali kolesarsko pot, ob njej pa rekreacijsko pešpot. Obe poti omogočata pretočnost celotne cone zasnove.

Opozorili sta tudi, da so eno izmed osrednjih izhodišč pri urbanistični zasnovi območja pridobili v sami analizi obstoječega območja. Poudarili sta, da je območje obstoječe pozidave izredno zeleno. Zeleno sosesko sta želeli ohraniti z vključevanjem zelenih površin v območje atrijskih hiš in tako omogočiti obstoječo oziroma pričakovano kakovost življenja. Na koncu sta študentki odgovarjali še na vprašanja prisotnih.

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

V okviru projektne naloge »SO MESTA in JE PODEŽELJE: Trajnostna soseska med mestom in podeželjem« so se študentje osredotočili predvsem na trajnostne zahteve. Med izhodišči za doseganje trajnosti pa ni bila samo energijska trajnost, temveč trajnost predvsem s prometnih vidikov oziroma kako v urbanistični razvoj območja vključiti perspektivo trajnostne mobilnosti. Predvsem, kako vzpostaviti življenje v soseski, kjer uporaba avtomobila ni potrebna. Drugo pomembno izhodišče je bilo, kako v načrtovan razvoj območja vključiti ponovno vzpostavljanje sosesk, ki bi ljudi znova povezale med seboj v skupnost.

V občini Mengeš so občanke in občani prejeli drugo serijo mask

Občina Mengeš je prvo serijo mask občankam in občanom dostavila v začetku epidemije COVID-19, konec marca, drugo serijo mask pa konec aprila. Občina Mengeš in štab Civilne zaščite Občine Mengeš v luči zadnjih dogajanj na nacionalni ravni dodatno pojasnujeta: »Vse maske so bile dobavljene z donacijami, pripravili pa so jih prizadevni prostovoljci.« Franc Jerič, župan Občine Mengeš, je pri tem povedal: »Še enkrat hvala vsem donatorjem in prostovoljcem za pomoč pri dobavi in izdelavi zaščitnih mask. Pomembno je, da zaščitimo sebe, saj s tem ščitimo tudi svoje najbližje in celotno družbo.«

Pri pripravi paketov sta občina in štab posebej izpostavila tudi, da so maske v nasprotju s poročanjem nekaterih medijev iz ustreznega materiala. Maske z gubicami so bile potrjene s strani Službe za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana že 18. marca 2020, ki je navedla: »Material je ustrezen, prav tako tudi maske. Maska pa ni primerna za zdravstveno uporabo, namenjena je izključno zaščiti splošne populacije.«

V ovojnici, ki je dostavila drugo serijo mask z gubicami, so bile tudi maske drugega donatorja, ki se prav tako lahko termično obdeluje in je primerna za večkratno uporabo. Občina Mengeš in štab Civilne zaščite Občine Mengeš pojasnujeta, da so tudi maske v drugi seriji ob pravilnem vzdrževanju uporabne za najmanj pet obiskov trgovin, lokalov ali uradov: »Najpomembnejše je, da se maske ne dotikamo, ampak si jo nadenemo in odstranimo s pomočjo elastike. Maske po odstranjevanju ne odlagamo na površine v stanovanju, ampak jo za 10 minut vstavimo v pečico na 70 do 80 °C, ali pa v segreto vodo na 80 °C (še preden zavre). Preden si nadenete masko in po termični obdelavi maske, si umijte roke z milom in toplo vodo. Vedno pa je treba paziti, da se s potencialno okuženimi rokami ne dotikamo oči, nosu ali ust.«

V ovojnici, ki je dostavila drugo serijo mask, so bile tudi rokavice, ki jih je podarilo podjetje BMC, d. o. o., Komenda, za delo na vrtovih in v sadovnjakih.

Za dobavo materiala in mask, ki ste jih prejeli v drugi seriji zaščitnih mask, se posebej zahvaljujejo Francu Hribarju in podjetju SETI, d. o. o. Maske so izdelovale prizadevne članice Društva upokojencev Mengeš, v ovojnice pa so jih skupaj z rokavicami in navodili za uporabo pakirali člani Društva tabornikov – Rod upornega plamena Mengeš, Teniškega društva Mengeš, Kolesarskega društva Mengeš in Društva AIA – Mladinski center Mengeš.

Besedilo: Tina Drolc za občinsko upravo

Občina in štab tudi posebej opozarjata, da so prostovoljci, ki pomagajo ogroženim skupinam, prepoznavni po rumenih televizorskih z napisom »prostovoljec« z znakom Občine Mengeš. Vse občanke in občane prosijo, da jim pri opravljanju prostovoljnega dela odstopite prednost.

Investicijsko vzdrževalna dela na vodovodu in kanalizaciji v letu 2020

Občina Mengeš tudi v letu 2020 nadaljuje investicijska vzdrževalna dela na vodovodu in kanalizaciji. V skladu s potrebami in planom vzdrževalnih del se nadaljuje zamenjava dotrajanih vodovodov, predvsem z namenom zagotavljanja nemotene oskrbe prebivalstva s čisto pitno vodo in zmanjšanja izgub na vodovodnem sistemu. Za zagotavljanje kakovostne oskrbe s pitno vodo in ustrezno urejenega odvajanja komunalne odpadne vode je ključnega pomena redno investicijsko vzdrževanje vodovodnega in kanalizacijskega omrežja. V okviru del se dotrajana omrežja zamenjujejo z novimi, bolj vzdržljivimi, varnimi in okolju prijaznimi materiali, obenem pa se ustrezno urejajo tudi obstoječi hišni priključki. Hkrati se na vseh gradbiščih izvaja tudi obnova cest in druge gospodarske javne infrastrukture

Občina Mengeš je v prvih mesecih leta 2020 zaključila dela na Zoranini ulici. V sodelovanju z upravljalcem gospodarske javne infrastrukture, JKP Prodnikom, sta se v treh delih ulice sočasno obnovila kanalizacija in vodovod, obnovljeni so bili vsi hišni priključki. V vseh treh odcepkih Zoranine ulice se je izvedlo tudi asfaltiranje cestišča in uredila meteorna kanalizacija. V mesecu maju so v polnem razmahu dela na Glavarjevi ulici. Tudi tam poteka sočasna obnova kanalizacije, vodovoda in hišnih priključkov. Dela se bodo v letošnjem in prihodnjem letu nadaljevala tudi na Levčevi ulici. Ker bo ob tem moteno parkiranje ob večstanovanjskih stavbah Levčeva 13–15, prosimo stanovalce za razumevanje. V maju bo Občina Mengeš začela tudi investicijsko-vzdrževalna dela v ulici Drnovo. Izvedena bo modernizacija dveh odsekov ceste JP 753731 ob stanovanjskih stavbah Drnovo 1, 2, 3, ki ob izgradnji obvoznice še nista bila asfaltirana. Asfaltiranje cestišča bo predvidoma potekalo sočasno z obnovo vodovoda, ki ni bil obnovljen v sklopu izgradnje obvoznice, obnovo vodovodnih priključkov in priključitvijo na javno kanalizacijo. Večina del je in bo, upamo, tudi v prihodnje, kljub ukrepom povezanih z omejitvami širjenja virusa COVID-19, potekala nemoteno.

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Občinska uprava Občine Mengeš deluje nemoteno

Epidemija COVID-19 je močno zaznamovala celotno družbo, ukrepi za omejitev epidemije pa so vplivali tudi na način dela na Občinski upravi Občine Mengeš. Urban Kolar, direktor Občinske uprave, je pojasnil: »Delo uprave je v času od razglasitve epidemije do danes potekalo tekoče, brez prekinitev z delom od doma ali bolniških odsotnosti. Na občini smo v prvih dneh epidemije omejili uradne ure, s strankami pa smo redno komunicirali prek telefona in spleta oziroma e-pošte. Zahvaljujemo se občankam in občanom, ki so razumeli pomen teh omejevalnih ukrepov in jih tudi dosledno upoštevali. Prosimo jih, da ukrepe upoštevajo tudi v prihodnje, da bo uprava lahko še naprej delovala in tekoče reševala vse prejete zahteve.«

Občinska uprava Občine Mengeš je ob razglasitvi epidemije omejila uradne ure, vendar pa so zaposleni še naprej opravljali dela in naloge iz svoje pristojnosti. Omejeno komuniciranje s strankami, prek telefona in spleta, ni predstavljalo večjih ovir pri delu, vse prejete vloge so bile rešene v rokih. Po omilitvi ukrepov je tudi Občinska uprava Občine Mengeš znova odprta svoja vrata, in sicer v času uradnih ur in poslovnega časa. Kljub temu pa naprošajo občanke in občane, da se za osebni obisk občine odločite le v nujnih, skrajnih primerih in da tako kot do sedaj večino komunikacije opravite prek telefona in e-pošte.

V primeru, da je obisk v prostorih občinske uprave nujen, pa občanke in občane obveščajo, da je treba spoštovati vse ukrepe za omejitev epidemije COVID-19, ki so bili sprejeti na nacionalni ravni: (1) obisk prostorov občinske uprave je možen samo z zaščitno masko, (2) pred vstopom v prostore si je treba razkužiti roke in (3) upoštevati je treba tudi varnostno razdaljo.

Besedilo: Tina Drolc za občinsko upravo

Delovni čas Lekarne Mengeš ostaja še naprej prilagojen

Lekarna Mengeš ima od torka, 31. marca, dalje zaradi izvajanja ukrepov za omejevanje epidemije COVID-19 spremenjen delovni čas, in sicer od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure in v soboto od 8. do 12. ure.

Vstop v lekarno je mogoč posamično v ustrezni zaščitni opremi, pri čakanju pa je treba upoštevati varnostno razdaljo. Pri vhodu si je treba razkužiti roke.

Posebej opozarjajo, da lahko izvajalec lekarniške dejavnosti izda zdravilo za uporabo v humani medicini na recept v količini, ki ustreza zdravljenju bolnika za obdobje enega meseca, zdravilo za uporabo v humani medicini brez recepta pa v količini enega pakiranja na osebo.

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Odprtje zobozdravstvenih ordinacij

Dne 9. maja je začel veljati Odlok o prenehanju veljavnosti Odloka o začasnih ukrepih na področju zdravstvene dejavnosti zaradi zaježitve in obvladovanja epidemije COVID-19 (UL RS, št. 65/20), zato z 11. majem znova odpiramo vrata svojih zobozdravstvenih ordinacij po ustaljenem urniku.

Po Odredbi o začasnih ukrepih na področju opravljanja zdravstvene dejavnosti zaradi zaježitve in obvladovanja epidemije COVID-19 (UL RS, št.65/2020) lahko sprejmemo le paciente, ki imajo negativno epidemiološko anamnezo in nimajo prisotnih znakov okužbe dihal. Zato nenaročenih pacientov do nadaljnjega ne sprejemamo, dosegljivi smo po telefonu in navadni ali elektronski pošti.

Da bo obravnava varna tako za paciente kot za zdravstvene delavce ter da boste na termine prišli resnično zdravi, je Ministrstvo za zdravje pripravilo vprašalnik za preverjanje zdravstvenega stanja pacientov pred obravnavo v ambulanti (vsa vprašanja se nanašajo tudi na obdobje preteklih 14 dni). Dodatna navodila in vprašalnik so na www.dulardent.si Termini, ki jih trenutno že imate, skladno z Zakonom o pacientovih pravicah ne veljajo več. Nove termine (v skladu z veljavno Odredbo in Zakonu o pacientovih pravicah) boste dobili v najkrajšem možnem času. Vljudno vas prosimo, da na termin pridete točno ob dogovorjeni uri, imate pokrita nos in usta z masko ter s seboj nimate več kot enega spremljevalca, ki mora počakati zunaj. Svetujemo vam, da si za obisk pri nas vzamete dovolj časa, saj bo obisk zaradi vseh novih ukrepov trajal dlje kot običajno. Ko pridete pred steklena vrata vhoda v ZP Mengeš pozvonite na zvonec z imenom ambulante kjer ste naročeni in počakate.

Prosimo, da sami ne vstopate v prostore zdravstvene postaje in počakate na sestro.

V primeru nujnih stanj (določenih s sklepom št.2/41/2020 Odbora za zobozdravstvo):

- močan zobobol (huda stalna bolečina, ko analgetik ne pomaga več),
- akutna infekcija (vnetje, ki se kaže kot oteklina, težje požiranje in odpiranje ust, zvišana telesna temperatura),
- večja krvavitev, ki se sama ne zaustavi,
- poškodbe v področju zob (poškodbe v področju zgornje in spodnje čeljusti oz. ustne votline,

nas predhodno pokličite po telefonu po spodnjem urniku:

dr. DULAR POTOČAR

ponedeljek 15.00 – 17.00

torek 9.00 – 11.00

sreda 15.00 – 17.00

četrtek 9.00 – 11.00

petek 9.00 – 11.00

tel. št. 01/723-81-92,

dodatna navodila

in vprašalnik so na

www.dulardent.si

dr. STROSAR ROZMAN

ponedeljek 15.00 – 17.00

torek 9.00 – 11.00

sreda 9.00 – 11.00

četrtek 15.00 -17.00

petek 9.00 – 11.00

tel. št. 01/ 723-81-72

dr. MAČEK

ponedeljek 14.00 do 17.00

torek 14.00 – 17.00

sreda 9.00 – 12.00

četrtek 9.00 – 12.00

petek 9.00 – 12.00

tel. št. 031/212-33

Sobota, nedelja in prazniki:

ZD Ljubljana Center, Kotnikova ulica 36, 1000 Ljubljana

po predhodnem klicu na tel. št.: 01-30-09-668 med 8.00 in 12.00

Besedilo: Taja Dular Potočar

NLB Poslovalnica Mengeš je znova odprla vrata

Obveščamo vas, da je NLB poslovalnica Mengeš znova odprla vrata, delovni čas je v ponedeljek in torek od 8.00 do 13.00 in od 14.00 do 16.00, v sredo od 10.00 do 13.00 in od 14.00 do 18.00, v četrtek od 8.00 do 13.00 in od 14.00 do 16.00 ter v petek od 8.00 do 15.00. Med 8.00 in 10.00 je poslovalnica odprta le za upokoјence, invalide in nosečnice. Obisk poslovalnice je mogoč ob strogem upoštevanju preventivnih zdravstvenih ukrepov.

NLB poslovalnica Mengeš že deluje po rednem odpiralnem času

Najpomembnejši pa sta in bosta tudi v prihodnje varnost in zdravje tako zaposlenih kot strank, zato bodo v poslovalnici še naprej veljali vsi preventivni zdravstveni ukrepi:

- Vstop v poslovalnico je dovoljen zgolj strankam z zaščitno masko ali drugo obliko zaščite ustnega in nosnega dela. Teh zaščitnih elementov stranka med opravljanjem bančne storitve ne sme odstraniti, razen toliko, kolikor je nujno potrebno za identifikacijo.
- Pred vstopom v poslovalnico si je treba razkužiti roke.
- Vstop v poslovalnico je omejen na posamično vstopanje.

Še naprej pa v NLB skupini svetujejo, da poslovalnico obiščite le v nujnem primeru. Namesto gotovine za plačevanje raje uporabljajte kartice ali mobilno denarnico NLB Pay. Vse uporabnike tudi prosijo, da pomagajo zaščititi najbolj ogrožene skupine prebivalcev, predvsem starostnike, ki jim obisk poslovalnic v začetku meseca pomeni več kot zgolj dvig gotovine. Zaščitite jih lahko tudi tako, da jim pomagata pri vzpostavitvi NLB Klika ali Klikina oziroma zanje položnice plačajo njim najbližji uporabniki NLB Klika ali Klikina, z organizacijo nakupa živil in nujnih življenjskih potrebščin ter dvigom gotovine na bankomatih

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Delovni čas NLB poslovalnice Mengeš

Ponedeljek in torek od 8.00 do 13.00 in od 14.00 do 16.00.
Sreda od 10.00 do 13.00 in od 14.00 do 18.00.
Četrtek od 8.00 do 13.00 in od 14.00 do 16.00.
Petek od 8.00 do 15.00.

Med 8.00 in 10.00 je poslovalnica odprta le za upokoјence, invalide in nosečnice.

Informacije o delu obeh ambulant družinske medicine v Zdravstveni postaji Mengeš

V obeh ambulantah družinske medicine, zasebni ambulanti družinske medicine s koncesijo, Gabrijele Kovač Mohar, in zasebni ambulanti družinske medicine s koncesijo, Melanije Nikić Gačeša, so v tednu po veliki noči začeli sprejemati paciente v ambulanti, tudi s preventivnimi programi in cepljenji. V obeh ambulantah pa še naprej nudijo tudi vso administrativno podporo kot doslej (recepti, napotnice, bolniški staleži ...).

Ambulanti družinske medicine v Zdravstveni postaji Mengeš sprejemata le naročene paciente. Začeli so tudi izvajati preventivne programe in cepljenja.

Delo s pacienti ostaja v obeh ambulant zaradi preprečevanja širjenja virusa COVID-19 prilagojeno. Še naprej sprejemajo le naročene paciente, naročanje pa poteka po telefonu ali e-pošti. Do nadaljnjega osebnega naročanja ni.

Vse bolnike z znaki, ki bi lahko kazali na okužbo Covid-19, pošiljajo najprej na testiranje, šele potem pridejo na pregled v ambulanto. Zdravstvena postaja Mengeš je še naprej zaklenjena. Vse naročene paciente v ambulanto pospremita sestri, ki poskrbita za obvezno zaščitno opremo in razkuževanje rok. Po končanem pregledu sestri tudi pospremita pacienta do vhodnih vrat zdravstvene postaje.

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Zasebna ambulanta družinske medicine s koncesijo, Gabrijela Kovač Mohar, dr. med. spec.

T : 01 723 09 50
E: kovac.mohar@siol.net

Zasebna ambulanta družinske medicine s koncesijo, Melanija Nikić Gačeša, dr. med. spec.

T : 01 724 39 90
E : ambulanta.gacesa@outlook.com

Zdravstveni dom Domžale sprošča ukrepe za odrasle paciente

V ponedeljek, 4. maja, je Zdravstveni dom Domžale začel sproščati ukrepe za odrasle paciente, ki bodo po predhodnem naročanju obravnavani pri svojem osebnem zdravniku. Obravnava otrok ostaja za zdaj nespremenjena. Posebej opozarjajo, da v Zdravstveni dom Domžale ne hodite nenaročeni, ampak se vedno najprej po telefonu obrnite na svojega osebnega zdravnika, ki deluje po ustaljenem urniku. Ob sobotah, nedeljah in praznikih za nujne preglede pokličite na telefonsko številko 01 72 45 211. Ob življenje ogrožajočih stanjih pokličite številko 112.

Zdravstveni dom Domžale

Opozarjajo še na pomembne informacije pred obiskom v ambulanti:

- preprečujte tesne stike v čakalnicah, zato pridite v čakalnico največ 5 min pred naročenim terminom;
- obravnavajo manjše število pacientov, saj le tako lahko preprečijo osebni stik in s tem širjenje okužbe;
- obvezno je telefonsko naročanje, saj se potencialni bolniki v koronavirusom drugače obravnavajo;
- pred obiskom osebnega zdravnika preberite in izpolnite vprašalnik, ki je objavljen na spletni strani Zdravstvenega doma Domžale in če ste na enega od vprašanj odgovorili pozitivno, se pred obravnavo najprej posvetujete z osebnim zdravnikom oziroma ambulanto po telefonu;
- priporočajo, da vse storitve, ki se lahko opravijo brez pregleda, še naprej v čim večji meri opravite prek telefonskih posvetov in spletne pošte.

V času epidemije je bil dostop do storitev v Zdravstvenem domu Domžale omejen, zato pričakujejo, da se bo ob sproščanju ukrepov pojavila večja potreba po obravnavah v vseh dejavnostih. Vse paciente zato prosijo za potrpežljivost in razumevanje, če vam zaradi številnih klicev ne bo uspelo takoj vzpostaviti stika z zeleno ambulanto. V izogib pogostemu klicanju prosijo, da pokličete samo enkrat in po koncu sporočila odzivnika s pritiskom na številko 1 označite, da želite povratni klic in čim prej vas bodo poklicali nazaj.

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Centralna čistilna naprava Domžale–Kamnik bo z vzorčenjem odpadne vode sodelovala pri raziskavah za detekcijo koronavirusa v odpadnih vodah

Centralna čistilna naprava Domžale–Kamnik je izvajalec gospodarske javne službe varstva okolja, ki svoje obveznosti odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode nemoteno opravlja tudi v času epidemije. Kako pomembni so procesi na čistilnih napravah, ki čistijo odpadne vode in jih odvajajo nazaj v okolje, kažejo tudi rezultati najnovejših raziskav, ki so pokazale prisotnost koronavirusa v odpadnih vodah. V Sloveniji bo z vzorci odpadne vode pri teh raziskavah sodelovala tudi CČN Domžale–Kamnik.

Z raziskavo bodo ugotavljali možnosti spremljanja jakosti epidemije preko odpadnih vod

Marjeta Stražar, direktorica CČN Domžale–Kamnik, je pojasnila: »Nacionalni inštitut za biologijo in Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) sta v teh dneh poslala pobudo za sodelovanje pri raziskavah z vzorčenjem odpadne vode. Iz vzorcev odpadne vode iz dotoka bi skušali izolirati RNA SARS –CoV-2, da bi ugotovili morebitno prisotnost virusnega genoma in ugotavljanje možnosti spremljanja jakosti epidemije preko odpadnih vod.«

V Sloveniji so v odpadnih vodah predhodno že ugotovili prisotnost norovirusa, rotavirusa in bakterije rodu Clostridium, ki povzročajo črevesne bolezni, in številne druge patogene mikrobe. Marjeta Stražar, direktorica CČN Domžale–Kamnik je pojasnila, da zaposleno osebje upošteva vse potrebne standarde, varnostna pravila ter zaščitne ukrepe, kar jim zagotavlja primerno zaščito pred patogenimi organizmi, ki se nahajajo v odpadnih vodah.

Kaj so v odpadnih vodah našli na Nizozemskem in v Belgiji?

Tako na Nizozemskem kot v Belgiji so novi koronavirus, ki povzroča bolezen COVID-19, zaznali tudi v odpadnih vodah. Prvi vzorec z vsebnostjo koronavirusa so na Nizozemskem odvzeli štiri dni po potrditvi okuženosti prve osebe s COVID-19. Pri manjšem odstotku okuženih pacientov so ugotovili, da se koronavirus nahaja v prebavilih (gastrointestinalni trakt), z izločanjem pa ta prehaja v kanalizacijski sistem in v odpadno vodo.

Besedilo in foto: Tina Drolc za občinsko upravo

Naredili bomo vse, da se bodo otroci dobro počutili

V času rahljanja ukrepov in ponovne normalizacije družbe so na vrsto prišle tudi šole. Prihodnji ponedeljek bo tudi OŠ Mengeš odprla svoja vrata prvim učencem, a kot pravi ravnatelj Milan Burkeljca, bo tokratna šola precej drugačna od tiste, ki so jo otroci poznali do sedaj. In največji izziv bo to novo šolo narediti prijazno in varno otrokom, staršem in učiteljicam.

Kdaj je šola v Mengšu zaprla svoja vrata zaradi epidemije?

Šola je zaprla vrata 16. marca 2020. Šole so obvestilo o zaprtju zasledile najprej v medijih 12. marca s priporočilom, da lahko naslednji dan, v petek, otroci že ostanejo doma. Veliko se jih je za to dejansko tudi odločilo.

Kako so otroci sprejeli novico, da se bo šola zaprla, imate kakšne njihove odzive?

Občutki so bili mešani. Odzivi nekaterih otrok so bili zmedeni in tudi prestrašeni. Še posebej je bilo nekaj več nemira med mlajšimi otroki. Bilo pa je seveda kar nekaj otrok, ki so bili zaprtja šole veseli. Izhajali so iz nekega svojega otroškega mišljenja, da se zdaj verjetno vsaj nekaj časa ne bo treba učiti.

Toda, učiti se je bilo treba.

Takrat nismo vedeli niti tega, koliko časa bodo šole zaprte. Najprej so najavili 14-dnevno zaprtje. Ker smo odločitev o zaprtju šol pričakovali kot eno od opcij države za boj proti koronavirusu, nas odločitev države o izobraževanju na daljavo ni čisto presenetila. Bilo pa je res veliko neznank. Z učitelji smo tako že v petek, 12. marca, na posebnem sestanku pripravili prva iz-

hodišča za izobraževanje na daljavo. In od takrat naprej se v živo tudi učitelji med seboj še nismo videli, razen prek video povezav, seveda.

Vse se je zgodilo zelo hitro in veliko se je dogajalo na različnih državnih ravneh. Kako ste se takrat odločali, kaj narediti?

Takrat smo bile šole dejansko prepuščene same sebi. Ni bilo nobenih priporočil s strani države in šole smo se morale znajti same. Naslednji ponedeljek in torek po zaprtju šole smo iskali način, kako izvesti izobraževanje na daljavo. Tako v tehničnem, organizacijskem in vsebinskem smislu. To je bil za šole nepričakovan, popolnoma nov izziv. Seveda pa na drugi strani tudi za otroke in družine. Vsega tega smo se zavedali, seveda pa je bilo treba delovati hitro.

Izobraževanje na daljavo je bila edina možnost. Kako je to zaživel v praksi?

Ob iskanju najboljših rešitev smo imeli v mislih na prvem mestu predvsem naše učence in njihove družine. Kaj lahko pričakujemo od učencev, kaj so sposobni s pomočjo informacijske tehnologije izvajati od doma in to ob upoštevanju številnih dejavnikov, in tega smo se seveda zavedali. Otroci so različne starosti, niso vsi enako samostojni, nimajo vsi staršev, ki jim lahko kakovostno pomagajo pri uporabi računalnikov, mobilnih naprav itd. Takrat nismo vedeli, ali imajo vsi računalnike in dostop do interneta. Tudi opremljenost s tiskalniki, kamerami in drugimi napravami je zagotovo zelo različna. Vse to smo morali upoštevati in prilagoditi naš način pripravljavanja gradiv in komunikacije z učenci in njihovimi starši. Vzpostavitev komunikacije z vsemi učenci je bil poseben izziv za nas učitelje in ena od ključnih stvari, tudi čisto z življenjskega vidika. Nikoli do sedaj učitelji z učenci oz. njihovimi starši niso v tako veliki meri komunicirali prek elektronske pošte, s telefonskimi klici ter tudi video povezavami. Predvsem uporaba video povezav je bila za marsikaterega učitelja in otroka nekaj popolnoma novega. Pomembno je bilo tudi pripraviti ustrezno obliko in količino nalog, da bi otroci smiselno zmoogli opraviti delo. Učitelji so bili postavljeni pred izziv didaktike izobraževanja na daljavo, česar še nikoli niso počeli, tudi literature na to temo je zelo malo, priporočila Zavoda RS za šolstvo pa smo dobili šele čez 14 dni. Sami smo hitro prišli do ugotovitve, da je pravilo »manj je več«, najbolj razumno in učinkovito. Seveda nas je zanimalo, po svoje tudi skrbelo, kako otroci in družine opravljajo šolo na daljavo. Poseben izziv so bili učenci oz. starši, s katerimi učiteljem ni uspelo vzpostaviti komunikacije. Zato smo izvedli obsežno spletno anketo o izobraževanju na daljavo, k izpolnjevanju smo povabili vse starše naših učencev.

Če na kratko strnete povzetek raziskave ... Kaj ste pričakovali in kaj vas je presenetilo med odgovori otrok in staršev?

Ob prihodu bodo starši morali podpisati izjavo NIJZ glede zdravja otroka

Presenečenje je bilo, da smo prejeli več kot 620 odgovorov, to je bila anketa z največjim odzivom staršev do sedaj. Odzivi so bili za nas pomirjujoči in spodbudni. Večina staršev je sporočala, kar smo pravzaprav pričakovali. Med drugim je bilo veliko pohval in zahval učiteljem. Tudi nekaj pričakovanih opozoril, da je vsega preveč, da otroci težko zmorejo učenje, da so nekateri zelo obremenjeni. Vsa sporočila so bila za nas pomembna, marsikaj smo upoštevali pri našem nadaljnjem delu. Tudi Zavod za šolstvo je šole opozarjal, da je didaktika pri učenju na daljavo drugačna. Osebnostno bi rad izrazil priznanje in zahvalo vsem učiteljem za odgovorno opravljeno delo, še posebej pa številnim staršem, ki ste razumeli situacijo in se polno angažirali, da so otroci v teh razmerah pridobili čim več. Zavedam se, da nekaterim res ni bilo lahko.

Prihaja dan, ko bo šola spet odprla svoja vrata. Vlada je za to določila 18. maj. Kateri otroci bodo spet sedli v šolske klopi in pod kakšnimi pogoji?

Najprej je treba poudariti, da je vrnitev v osnovne šole obvezna in to za učence od 1. do 3. razreda, ki pa morajo biti zdravi in ne smejo kazati nobenih znakov bolezni. Ob prihodu bodo starši morali podpisati izjavo NIJZ glede zdravja njihovega otroka ter prejeli navodila o tem, kaj narediti, če otrok zboli.

Od danes naprej bodo razredniki preverili, ali bo otrok lahko prišel v šolo. Doma lahko ostanejo otroci, ki so v rizični skupini, imajo bolezen, ki je v kombinaciji s covidom ogrožajoča ali pa je v družini drug član, ki spada v rizično skupino. Zdaj je pomembno ugotoviti, koliko otrok bo prišlo v šolo in tudi, koliko zaposlenih bomo imeli na voljo, saj so tudi oni lahko v rizični skupini. Organizacija vseh dejavnosti, ki jih moramo izvesti do ponovnega odprtja šole, pa je seveda izjemno zahtevna in odgovorna naloga.

Kdaj pa se v šolo vrnejo učenci 9. razreda?

Ti se vrnejo 25. maja. Za njih bodo veljala enaka pravila. Devetošolci se morajo vrniti predvsem zato, ker je to zanje zaključek osnovnošolskega izobraževanja. Seveda jim vsi želimo uspešno nadaljevanje šolanja na srednji šoli.

Preventivni ukrepi vplivajo na pravila obnašanja v šoli. Kako bo po novem?

Prejšnji petek smo dobili priporočila NIJZ o zagotavljanju higiene in preventivnih dejavnostih za preprečevanje okužbe, s strani Zavoda za šolstvo pa didaktična priporočila. Otroci bodo v manjših skupinah. Oddelke bomo delili na pol. Ker smo velika šola, bomo imeli kar 24 skupin otrok, kar nam organizacijsko in kadrovske

predstavlja velik izziv. Otroci bodo cel dan v isti učilnici in se z drugimi skupinami ne bodo mešali. Šole bomo morale poskrbeti za preventivne protokole, kot je upoštevanje varne medsebojne razdalje, skrb za higieno rok in kašlja, razkuževanje površin ipd. Malce nas skrbi, da bodo otroci, ki komaj čakajo, da vidijo prijatelje in svoje učiteljice in učitelje, težko vzdrževali zahtevano distanco. S tem imajo težave še odrasli, zato bomo pri tem življenjski. Šola bo zdaj zagotovo drugačna, kot jo poznajo. Bojimo se odziva, kako bo na njih delovala ta nova šola. Ampak tudi na to smo pripravljene, naredili bomo vse, da se bodo otroci dobro počutili in da bodo na varnem, da se bodo čim prej navadili vseh novosti. Poskušali jim bomo pojasniti, zakaj je lahko težava, če si sposodiš svinčnik, zakaj se ne smejo igrati določenih iger, zakaj ni pametno objeti prijatelja, učiteljice ... Gre torej za vrednote, ki so v običajni situaciji pozitivne in jih spodbujamo, v času pandemije pa so lahko problematične in je otrokom to treba razložiti na njim primeren način. V veliko pomoč nam bodo starši, za katere sem prepričan, da se bodo o podobnih stvareh z otrokom pogovorili že pred vrnitvijo v šolo.

Imam občutek, da se bo od otrok zahtevalo več kot od odraslih. V tem času rahljanja ukrepov smo se odrasli zelo oddaljili od strogih pravil v začetku epidemije.

Tudi jaz opažam, da v tem času sproščanja ukrepov ljudje na številnih ravneh ne upoštevajo pravil. Težava pa bo, ko se že številni otroci doma igrajo med sabo na igriščih, opazujejo odrasle in ugotavljajo, da se marsičesa tudi oni ne držijo več; na drugi strani pa bo morala biti šola pri preventivnem delovanju dosledna, nekateri bi rekli stroga. Učitelji jih bodo morali kar naprej opozarjati na distanco, pravila obnašanja v šoli, ob tem pa se bodo otroci verjetno spraševali: »Zakaj sem lahko skupaj z Markom pred blokom, skupaj sva prišla do šole, v šoli moram biti pa dva metra od njega? Kaj je narobe s to šolo?« Seveda si takšnih situacij ne želimo, zato bodo učitelji na začetku veliko časa namenili za pogovor z otroki o tem, zakaj je vsaj za zdaj pomembno, da počnemo vse te preventivne dejavnosti.

Otroci potrebujejo gibanje. Kako bo s telovadbo? Se bo izvajala kot do sedaj?

Glede športa in telovadnice imamo še nekaj dilem. Otroci imajo radi igre, kjer je že v osnovi veliko stika, dotikov, tudi spotikov, tega bo zdaj zagotovo manj ali pa bodo igre prilagojene. Vsekakor pa bomo glede na odlično lego šole veliko programa izvajali na zunanjih površinah v bližini šole in na Gobavici.

Maske so postale simbol zadnjega časa. Kako bo z njihovo uporabo med otroki in učiteljicami?

V skladu s priporočili, otroci od 1. do 3. razreda

mask v šoli ne nosijo. Vsi si bomo pa redno umivali roke, opozarjali na pravilno higieno kašlja, dotikanja obraza, stalno prezračevali učilnice in celotno šolo. Devetošolci pa bodo v skladu s priporočili MIJZ morali nositi maske ali kakšno drugo zaščito (npr. šal, ruta) samo zunaj matičnih učilnic. Učiteljem se priporoča uporaba maske ves čas.

Zaščitne maske bodo obvezne. Kdo bo poskrbel za maske in razkužila?

Za zaščitno opremo na šoli bo poskrbela Civilna zaščita, s katero smo se že povezali.

Prav tako je pomembno redno razkuževanje, kako boste to izvajali in s kakšno periodo?

V priporočilih NIJZ so zapisani protokoli čiščenja. Nekatero površino, kot so pipe, kljuke, sanitarije se bodo razkuževale večkrat dnevno, prav tako nekatero večje površine, kot so mize in stoli. Posebno pozornost bomo namenili površinam v jedilnici.

Prihodnji ponedeljek bo prvi šolski dan, ki bo še posebej pomemben za najmlajše. Ali bodo starši smeli stopiti v šolo?

Za vse to so zapisani protokoli in navodila NIJZ. Pri prihajanju v šolo bodo tudi starši morali skrbeti za distanco, otroke bomo spuščali skozi več vhodov, posamično, ne v skupinah. Starši bodo lahko pospremili otroka v šolo in vsaj v prvih dneh do učilnice, saj nekateri učenci ne bodo v učilnicah, ki so jih bili navajeni. Otroci bodo tudi v podaljšanem bivanju, tudi po njih bodo prihajali starši. Starši bodo morali v šoli nositi maske in ob vstopu razkužiti roke in se v šoli ne zadrževati.

Otroci bodo razdeljeni v več skupin in veliko od njih bo imelo tudi kašnega učitelja, ki ga ne poznajo. Ali to lahko predstavlja težavo?

Vsi učitelji bodo učitelji naše šole, je pa res, da bodo občasno z učenci tudi učitelji, ki jih otroci do sedaj ne poznajo, drugače se delo ne bo dalo organizirati. Poskrbeli bomo, da bodo v večjem delu dneva z njimi njihovi razredniki, vendar to za celoten čas, ko bodo v šoli, ne bo možno. Kljub temu da se otroci hitro navadijo novih stvari, verjamem, da bo za nekatero to težava. Tudi nekateri učitelji otrok na začetku ne bodo poznali. Maske na obrazih učiteljev bodo za marsikaterega od otrok moteča, predvsem v smislu prepoznavanja obrazne mimike učitelja, ki je pri medčloveški komunikaciji zelo pomembna, včasih pomembnejša od besed.

Prav tako so socializacija, druženje, različni dogodki in prireditve na šoli del vzgoje in potrebe otrok.

V skladu z navodili MIJZ so prepovedani vsi množični dogodki, kot so proslave, razstave in šole v naravi. Največji izziv za nas šolnike, še posebej pri najmlajših, bo, kako otroke pripraviti na nove razmere. Kako jim pojasniti nove

razmere na njim razumljiv način, s ciljem, da bodo še vedno radi prišli v šolo.

Ali lahko otrok ostane doma in ne pride v šolo?

Šola je za vse obvezna. Doma lahko ostane kvečjemu z utemeljenim in opravičljivim razlogom (npr. bolezen, rizično zdravstveno stanje družinskega člana, ki je lahko problematično v povezavi z morebitno okužbo s covid-19). Šola se bo maksimalno potrudila otrokom zagotoviti varno in spodbudno okolje.

Doma pa bodo še naprej ostali učenci od 4. do 8. razreda. Ti se bodo izobraževali na daljavo na način, ki se izvaja že dva meseca. Otroci bodo spoznavali učno snov in učitelji jih bodo ocenjevali na daljavo.

Upam, da se bo življenje kmalu vrnilo v stare tirnice in se bomo iz vsega skupaj tudi kaj koristnega naučili. Ali se bo učenje na daljavo ohranilo tudi, ko bo šola spet takšna, kot smo je vajeni?

Zagotovo ne v takšni obliki. Bomo pa v celotni zgodbi našli tudi kaj pozitivnega in uporabnega za naprej. Že pred tem so nekateri učitelji uporabljali spletne učilnice, ki lahko veliko nudijo. Ne toliko za namen osnovnega poučevanja, temveč za dopolnilno z dodatnimi nalogami, spodbudami k raziskovanju različnih tem ipd. Zagotovo bomo vsi bolj posegali po možnostih, ki nam jih ponujajo video povezave. Vse šole smo tudi pred izzivom, kako smiselno več vsebin, ki so povezane z uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij, vnesti v redni program pri pouku.

Ali lahko predvidevate, koliko časa bo trajalo sedanje stanje preventivnih ukrepov?

Težko rečem. Zdi se mi zelo negotovo. Želim si, da bi se epidemija čim prej zaključila in da bi 1. septembra spet prišli v šolo, kot jo poznamo. Razmišljanje, kaj se bo dejansko zgodilo, je zelo nevhvaležno. Nikakor pa si ne želim, da bi takšno stanje postalo trajno ali da bi šolsko delo postalo mešanica med učenjem na daljavo in učenjem v šoli. Šole brez neposrednega stika med učiteljem in učenci si ne predstavljam, predvsem zato, ker učitelj učencem daje veliko več kot samo znanje. Neka naprava nikoli ne bo posredovala znanja, zgodb, razmišljanj in vprašanj na način, kot zna to dober učitelj, ki opravlja svoj poklic predano in deluje na razmišljanje in doje-manje otrok na več ravneh.

Besedilo: E.V.

Foto: Milan Burkeljca

Šola bo zdaj zagotovo drugačna, kot jo poznamo

Vrtec je še vedno prostor veselja in smeha

Pred nami je ponovno odprtje vrtcev in s tem se staršem poraja veliko vprašanj. V Vrtcu Mengeš ravnateljica Matjaž Hribar Sicherl, dipl. vzg., zagotavlja, da otroci in družine niso ogroženi, izpostavljeni okužbi in da bodo zaposleni v vrtcu naredili vse, da se bodo otroci počutili varne in sprejete.

Kdaj ste zaprli vrtec, kako so se na to odzvali otroci, starši in zaposleni v vrtcu?

Vrtec smo zaprli 16. marca, vendar je bil že 13. marca velik upad otrok v vrtcu. Sklep o začasnem zaprtju je sprejela Vlada Republike Slovenije z namenom zmanjšanja tveganja za razširjanje nalezljive bolezni, zato posebnih odzivov ni bilo.

Kaj se je dogajalo v času karantene, kje so bili zaposleni, kaj se je dogajalo ali je vrtec deloval, so bili kakšni stiki med vzgojiteljicami in otroki?

Uprava je delovala veliko na daljavo in nekaj ur dnevno tudi na delovnem mestu, saj nam vseh programov za delo na domu ni uspelo nadgraditi za delo doma. Opravljala so se nujna dela, kar pomeni, da nam je v tem času uspelo pripraviti seznam sprejetih otrok in pripraviti skupine za prihodnje šolsko leto 2020/2021. Računovodstvo je sprotno pripravljalo obračune in plačila, ter sledilo zakonskim spremembam, ki se nenehno pojavljajo.

Če so starši karkoli potrebovali, so nas lahko tudi poklicali in nam pisali po spletni pošti. Posamezni tandemi strokovnih delavcev so sodelovali s starši skupin na daljavo z različnimi pozdravi in povezavami preko spletne pošte. Posamezne vzgojiteljice so z veseljem pripovedovale, da so bili s strani staršev pozitivni odzivi. Na spletu pa smo objavljali vse novice in informacije, ki so bile pomembne.

Pred nami je 18. maj, ko je napovedano ponovno odprtje vrtcev. Kako se pripravljate na prihod otrok, kaj vse bo zdaj drugače? Katera vprašanja staršev so najbolj pogosta?

V tem času pridobivamo podatke staršev o prisotnosti otrok za štirinajst dni od 18. maja dalje. Vpisalo se je že veliko otrok, tako da pričakujemo, da bo s samo organizacijo dela zaposlenih in s skupinami še veliko opravkov. Vendar sem prepričana, da bomo s sodelovanjem z vsemi udeleženci v procesu skupaj zmogli reševati nastalo situacijo. Potrebno bo usklajevanje, dogovarjanje, a nam bo uspelo.

Drugače pa so vse enote že primerno razkužene, strokovni delavci pripravljajo igralnice, v kuhinji se naroča ustrezna hrana, perica opravlja generalno pranje in čistilni servis prav tako opravlja svoje delo. Že pred zaprtjem smo v vse igralnice in avle dodatno namestili razkuževalnike, sedaj bomo za večji dve enoti dodali še prostostoječe razkuževalnike pred glavnimi vhodi za obiskovalce. Pri tem bi se zahvalili Občini Mengeš in Civilni zaščiti Mengeš, ki nam je razkužila enoto Gobica. Za preostali dve pa smo se z NIJZ dogovorili sami.

Vsekakor je jasno, da bo delo potekalo drugače kot po navadi, ker bodo že skupine oblikovane drugače in z upoštevanjem higienskih priporočil za vrtce v skladu z NIJZ. Starši nas predvsem sprašujejo o maskah pri zaposlenih in kako je s plačilom vrtca.

Dan v vrtcu je običajno kar rutina. Toda tokrat bo zagotovo malce drugačna. Pa začetno s prihodom otrok v vrtec. Na kaj morajo starši paziti, ko pripeljejo otroke v vrtec, kakšna bo procedura sprejema, kakšna bo vloga vzgojiteljic?

Glede samega protokola ob prihodu se sicer še dogovarjamo, vendar se bomo potrudili, da bomo otroke sprejeli čim bolj umirjeno. Zaposleni moramo imeti ob stiku z odraslimi po priporočilih NIJZ maske, kar pomeni tudi ob prihodu in odhodu, ker so poleg odrasle osebe, vendar se je naša perica zares potrudila in nam sešila pralne maske z otroškimi motivi, ki so že na pogled prijetne.

Predvsem bo pomembno, da se starši več, kot je nujno, ne zadržujejo v vrtcu, da se lahko izognemo stiku med odraslimi. Priporočila se, da v vrtec vsak dan pripelje otroka oseba iz istega gospodinjstva. Prav tako bo sedaj

V igralnici bomo otrokom ponudili igrače, ki so pralne, kar pa jih imamo tudi dovolj. Pri barvanju bi bili najboljši čopiči in vodene barve

pomembno, da otroka popoldan prevzamejo (ob dogovorjeni uri) in se ravno tako ne zdržujejo na igrišču vrtca. Najbolj pomembno je, da zdrav odrasli pripelje v vrtec zdravega otroka. Seveda prvi dan s podpisano izjavo, ki so jo starši dobili po spletni pošti ali na naši spletni strani.

Kako je s srečevanjem otrok v skupini, med skupinami, enotami in obiskovalci?

V skupini bo sedaj več individualnih dejavnosti, vodenih dejavnosti, ki bodo otroke bolj distancirale. Otroci v skupini se bodo družili, predvsem pa bo pomembna osebna higiena, kar je bilo že sedaj izredno pomembno v vrtcu. Po skupinah in enotah naj se ne bi združevali, vendar bomo glede na vpisane otroke, vse skupaj z našimi trenutno zaposlenimi težje pokrivali. Tudi to je del odprtih vprašanj. Prav tako pa je veliko vprašanje, ali bomo imeli lahko po skupinah le po osem oziroma deset otrok.

Otroci imajo vsaj tri obroke na dan. Kako bo rešena priprava hrane, razdeljevanje, obedovanje, kako je s prigrizki?

Glede prehrane bomo več dorekli na delovni skupini v sredo. Potrudili pa se bomo, predvsem da bo hrana kljub omejitvam kakovostna in raznolika.

Uporaba igral in igrač je nujna za zdrav otrokov razvoj. Kako bo z uporabo zunanjih igral, manjših igrač, izobraževalnih pripomočkov, barvic ...

Po priporočilih NIJZ bomo igrala za zdaj ogradili, tako da jih otroci žal ne bodo uporabljali. V igralnici bomo otrokom ponudili igrače, ki so pralne, kar pa jih imamo tudi dovolj. Pri barvanju bi bili najboljši čopiči in vodene barve ... Predvsem bodo naši strokovni delavci s svojo strokovnostjo in ustvarjalnostjo pomagali otrokom in jim ponudili sredstva, pripomočke in igrače, ki bodo spodbujala njihov razvoj in domišljijo in bodo hkrati varna.

Pomen druženja in zaznavanja sveta z vsemi čutili je prav tako del razvoja otroka. Ali bodo dovoljeni dotiki in družabnost med otroki in vzgojiteljicami?

Brez tega bo šlo kar težko. Saj se že med najmlajšimi otroki to ne more izvzeti. Že sam prihod v vrtec in osebna higiena nam tega ne omogočata. Pri tem bosta samo najbolj pomembna osebna higiena in razkuževanje. Otroci naj bi se po priporočilih umivali roke le z milom in naj ne bi uporabljali razkužila.

Kaj pa spanje otrok, razkuževanje postelj, posteljnine?

Glede na prostor, ki ga imamo na razpolago, bomo organizirali počitek tako, da bo v skla-

Delo bo potekalo drugače kot po navadi, ker bodo že skupine oblikovane drugače in z upoštevanjem higienskih priporočil za vrtee

du s smernicami. Če bo število otrok večje, bo to težja naloga glede na velikost igralnic in razporeditev prostorov. Razkuževanje ležalnikov in pranje pa je bilo že ob zaprtju znatno povečano, s čimer bomo tudi v prihodnje nadaljevali.

Ali bo mogoče zadostiti vsem danim priporočilom glede preventivnih zaščitnih ukrepov, kako je z zaščitno opremo, maskami, umivanjem rok in razkuževanjem?

Sproti se bomo trudili in s sodelovanjem z ustreznimi institucijami tudi reševali vprašanje glede zagotavljanja materialnih sredstev. Za samo odprtje nam je že priskočila na pomoč Civilna zaščita Mengeš, ki nam je priskrbela dodatne maske za zaposlene in razkužila.

Veliko smo uredili že prej in v času zaprtja vrtca. Pralne maske nam šiva tudi naša perica/šivilja.

Ali bodo jasli drugače organizirane kot druge skupine?

Seveda je pri mlajših otrocih že manjše število otrok. Njihove dude se bodo razkuževale v vrtcu in tam ostale za naslednje dni. Prav tako kot pri starejših otrocih so pomembni zdravstveno higienski ukrepi v skladu z novimi smernicami.

Manjše število otrok v posamezni skupini pomeni večjo potrebo po vzgojiteljicah. Se bo zato cena vrtca spremenila, kdo bo kril razliko med ceno vrtca in stroški?

Glede samega financiranja vrtca v prihodnje bomo morali še počakati na nadaljnje informacije.

Ali boste vrtčevski kurikulum prilagodili vzgoji o virusu in kako?

Kurikularne vsebine o novem koronavirusu in poudarku na osebni higieni so bile že ob

zaprtju vključene predvsem v dejavnosti za drugo starostno obdobje, kar bomo nadaljevali tudi naprej. Že tako je pomembna skrb za sebe in vsakega posameznika. Sedaj pa še bolj. Poudarek bo tudi na socialnem in čustvenem učenju otrok.

Veliko časa bo namenjenega za dejavnosti v naravi, branju otroških pravljic, pogovorom z otroki in ustvarjalnih iger. Seveda tudi z aktualnimi vsebinami na ustrezen način.

Koliko otrok pričakujete na prvi vrtčevski dan?

Pričakujemo nekje 60 do 70 odstotkov vseh vključenih otrok.

Ali lahko napoveste, kaj se bo dogajalo poleti, ko je bilo v prejšnjih letih bistveno manj otrok? Se lahko zgodi, da bodo zaradi izkoriščenih dopustov staršev in večjih zahtev delodajalcev vrtci bolj zasedeni?

Glede na to, da smo bili dolgo zaprti, se za poletje predvideva povečano število otrok glede na prejšnja leta. Tako da bodo tudi naši zaposleni težje koristili večino dopusta skozi poletje, kar je v skladu s Kolektivno pogodbo v vzgoji in izobraževanju. Organizacijo našega dela bomo morali prilagoditi glede na dane razmere.

Kaj lahko sporočite staršem, da jih bo čim manj skrbelo?

Kljub omejitvam se bomo potrudili, da se bodo otroci v vrtcu počutili varni, sprejeti in da jim nikoli ne bo dolgčas. S primernimi kurikularnimi vsebinami in z zelo veliko mero srčnosti se bomo potrudili, da bo vrtec še vedno prostor, kjer sta veselje in smeh. Starše pa prosimo za strpnost, saj smo določene protokole dolžni upoštevati.

Besedilo: E. V.

Foto: Mateja Hribar Sicherl

Hubert Potočnik o svojem delu raziskovalca in terenskega biologa

Hubert Potočnik se je priselil v Loko pri Mengšu leta 2009, pred tem je od leta 2000 živel v bližnjem Trzinu. Pravi, da je Mengeš za njihovo družino strateška pozicija, saj, čeprav je mladost preživel v Slovenj Gradcu, kamor sta se preselila njegova starša, izhajajo iz Gornjega Grada oziroma Savinjske doline, žena pa s Krasa. Seveda pa je pomembna tudi bližina avtoceste, obvoznice in druge infrastrukture. V Loki pri Mengšu se počutijo zelo dobro, okolica je prijetna, zelo dober odnos imajo s sosedi in vse, kar potrebujejo, je v bližini.

Huberta sem prvič srečala na Lovski zvezi Slovenije (LZS), kjer je kot raziskovalec in terenski biolog sodeloval v Znanstvenem svetu LZS. Svoje delo je predstavljal na strokoven in argumentiran način. Pohvaliti pa ga moram tudi, da je za razliko od drugih avtorjev, spoštoval roke za oddajo prispevkov v Znanstveni zbornik Zlatorog LZS.

Enostavnih pravil v naravi ni. So samo pogostejše stvari in manj pogoste stvari oziroma redke stvari.

Odgovoren in skrben odnos do prostoživečih živali mu je delno zapisano v genih, saj je njegov oče priznani slovenski preparator. Hubert se je tako doma z živalmi srečal že kot otrok, v naravi pa jih je že takrat spremljal sistematično z zapisi opazovanj.

Sedaj je profesor na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer predava in raziskuje prostoživeče živali, predvsem zveri. Sodeluje v številnih domačih in mednarodnih projektih. Dva od zaključenih projektov, povezana s proučevanjem biologije volka in možnosti njegovega sobivanja z ljudmi v alpskem prostoru, sta prejela nagrado za najboljša projekta.

Povprašala sem ga o njegovem delu na področju risov, o zadnji izdani knjigi, ki so jo posvetili šakalu, ter seveda o strokovnih podlagah, ki so jih pripravili za upravljanje z medvedom in volkom.

Če se dotakneva najprej odločitve za študij biologije. Kdaj ste vedeli, da boste študirali biologijo?

Moj oče je bil preparator, tako da sem imel ogromno stika z živalmi, ki so jih prinašali lovci. Napeto sem poslušal različne zgodbe, ki so jih pripovedovali in z leti razvil strastno zanimanje za živali. Prav vsak trenutek sem izkoristil, da sem opazoval naravo, sprva kar okoli domače hiše, kamor sem hodil opazovat ptiče, zajce, srnjad.

Tega ste se lotili zelo sistematično, ni bilo zgolj samo opazovanje?

Res je. Od samega začetka sem si beležil vsak obisk in opazovanje. Vodil sem natančen dnevnik, hkrati sem prebiral knjige in se učil o živalih. Zelo zgodaj sem odkril, da se mi največ pozitivnega adrenalina in ugodja sprošča, ko pridem v gozd. Vsakič znova so me povsem prevzeli vonj gozda in glasovi ptic. Posledično sem že od malega vedel, da si želim postati biolog. Še posebej so me zanimala večje živali, sesalci.

Danes ste terenski biolog, profesor, raziskovalec, vse hkrati?

Razpet sem na številnih področjih, kar me neizmerno izpolnjuje. Super je biti v stalnem stiku s študenti, ki te silijo, da si s tematično na tekočem. Študentje so polni različnih interesov in vprašanj, zato se moram stalno izobraževati in izboljševati, kar je idealen na-

Najbolj slaven slovenski volk Slavc. Foto: Mojca Hrovat

čin ohranjanja širine. Največja nagrada je, da lahko študentu ponudiš nekaj, česar sicer niti približno ne bi imel možnosti videti, slišati ali spoznati.

Na Biotehniški fakulteti delujete v raziskovalni skupini, ki je na področju velikih zveri pionirska in zelo cenjena ne samo v Evropi, ampak v svetu. Katera so tista področja, na katerih še posebej izstopate?

Najbolj izstopamo na področju genetskih raziskav zveri ter na področju telemetričnega spremljanja zveri. Dejansko pa je naša raziskovalna skupina ena izmed najbolj vidnih skupin tudi v svetovnem merilu, ker smo se bili zaradi naše majhnosti prisiljeni naučiti in se priučiti več stvari. Za razliko od tujih raziskovalcev, ki imajo možnost specializacije za ožje področje, smo morali to preseči in se ukvarjati z več področji hkrati, kar nam omogoča širino znanja. Pokrivamo vse aspekte dela, neposredno smo vključeni v pripravo strategij, pripravo izvedbenih načrtov, hkrati pa imamo zelo dober pregled nad dogajanjem na terenu. V celotnem deležu dela imamo ogromno terenskega dela.

Kdaj pa si potem vzamete čas za analizo raziskav in objavljane člankov v znanstvenih revijah?

Seveda je težko, pri nas je narava dela taka, da moramo določeno stvar narediti in šele potem o njej poročati v obliki priporočil, priročnikov ali kako drugače. Tudi sistem je organiziran tako, da moramo objavljati. Seveda pa je precej odvisen od osebnostnega značaja. Če imaš veliko veselja do tega, kar počneš, potem si postaviš tudi to vrsto dela za naslednjo prioriteto. Materiala za objavo imamo res ogromno. Če bi ta trenutek vsi moji kolegi za dve leti prenehali z delom in se posvetili samo objavljanju, bi lahko to počeli vsaj dve leti.

Sodelujete tudi v projektu LIFE Lynx, v okviru katerega je bil v Slovenijo priseljen ris Goru?

Ja, sodelujem pri komuniciranju s slovaškimi kolegi, od koder naj bi pripeljali rise, vendar so imeli v zadnjem času precej administrativnih težav, zato so bili bolj aktivni romunski kolegi in po strogih protokolih pripeljali risa Goruja iz Romunije. Veseli smo, da je bil ris Goru pri parjenju s slovensko riso Tejo uspešen in sedaj imamo riso Malo.

Sodelujete tudi pri dveh projektih, Life WolfAlps in Carnivora Dinarica. Kaj pravzaprav delate v obeh projektih?

Projekt Life Wolfalps je namenjen promociji dobrih praks s področja ohranjanja volka v alpskih območjih. Volkovi, ki prihajajo vedno bližje v kulturno krajino, se drugače vedejo, bolj so vajeni človeka in so zato manj boječi. V okviru projekta želimo spoznati, na kakšen način je treba odreagirati na volkove, zakaj določeni postanejo manj plahi, predvsem pa moramo ugotoviti, kako jih ohraniti divje, bolj plahe. Volk, ki ni plah, je konflikten in sčasoma lahko postane celo nevaren – kar sicer ni običajno, se pa lahko zgodi.

Projekt Carnivora Dinarica pa je usmerjen v čezmejno sodelovanje za dolgoročno ohranjanje velikih zveri v Dinaridih.

Pokazali ste mi novo izdano knjigo o šakalu. Zakaj se o šakalu v zadnjem obdobju veliko sliši in bere?

Šakal je posebna zgodba, ker se je v zadnjih petnajstih letih začel kar intenzivno širiti iz obal Grčije, Dalmacije in Bolgarije v Evropo. Pri širjenju je bila uspešna predvsem bolgarska populacija šakalov, ki je v zadnjih 30 letih poselila celoten del Panonske nižine. V Evropi je daleč največja in šteje več kot 85.000 živali.

Šakal se izredno hitro širi na eni strani zaradi

ugodnih življenjskih pogojev, njegov življenjski prostor je mešanica kmetijske krajine, zaraščenih površin, giba se ob rekah ter zaradi zanj ugodnih podnebnih sprememb, saj ni zim z globokim snegom.

Kaj pa to pomeni za avtohtone živali, za živali, ki že živijo na omenjenih območjih?

Tu prihaja do nekakšnega paradoksa. Če pogledamo definicijo avtohtonosti, so avtohtone vse živali, ki živijo na določenem območju naravno ali pa so se na neko območje razširile po naravni poti. Torej kamorkoli pride, je v evropski zakonodaji opredeljena kot avtohtona vrsta. Z vidika vpliva na druge vrste, predvsem ekološko gledano, pa ima lahko zelo podoben vpliv kot tujerodne ali invazivne vrste.

V preteklem letu je bila vaša raziskovalna skupina izpostavljena tudi zaradi strokovnih podlag za odstrel medvedov in volkov. Kaj vas je pri tem najbolj presenetilo?

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo je zakonodaja na področju ohranjanja populacij velikih zveri postajala vse bolj stroga, tudi zaradi tega, ker marsikatero zakonsko določilo in habitatna direktiva izhajajo iz razmer leta 1992. Takrat je bilo stanje populacij velikih zveri po Evropi bistveno drugačno, kot je danes.

Ta razkorak je omogočil razvoj tipa naravovarstvenikov, ki delujejo predvsem na področju prava, ne da bi zares poznali ozadje in razmere na terenu. Če taka naravovarstvena iniciativa deluje na področju, na primer izgradnje vetrnih elektrarn, je lahko pozitivna in ima za posledico neizgradnjo nečesa, medtem ko s takim načinom delovanja na področju upravljanja populacij velikih zveri povzročijo le upor na dveh interesno nasprotnih straneh, npr. upor rejcev drobnice, kmetijskega lobija, talci tega spora pa so zveri ...

Večkrat ste opozorili, da so ti konflikti slabi le za velike zveri in da ogrožajo njihovo preživetje. Zakaj?

Velike zveri nimajo problema z razmnoževanjem, s hrano, z življenjskim prostorom. Večinoma imajo probleme s preživetjem zaradi sprejemljivosti oziroma tolerance ljudi in družbe do njih. Za zdaj imamo v Sloveniji veliko srečo, saj ima slovenska družba visoko toleranco do velikih zveri, posebej v primerjavi s sosednjimi državami.

Ljudje smo podvrženi temu, da želimo v škatlice zapakirati in narediti pravila, tega pa v naravi ni.

Bojim pa se, da se bo to zaradi polarizacije že tako ekstremnih stališč, tako na eni kot na drugi strani, toleranca do velikih zveri v Sloveniji zmanjševala. Kot kažejo podatki, smo s populacije velikih zveri zelo uspešno upravljali, kljub temu da se je v določene vrste posegalo, ne glede na to, ali je šlo za volka ali medveda.

Res pa je, da z dekreti, ko padejo vse možnosti za sprejetje strokovno podprtih odločitev v obliki odločb, nastopijo politiki. Pravila v politiki pa se bistveno razlikujejo od tistih v naravi.

Ali vas je odziv lovcev na predlagan odstrel medveda in volka v letu 2019 in kratek rok za odstrel presenetil? Več kot 100 let so lovci ščitili velike zveri in si prizadevali, da se ohranijo v okolju.

Slovenska lovška tradicija je imela vedno eno izmed najpomembnejših naravovarstvenih vlog pri nas in upam, da bo na tej poti tudi ostala. Varstvo medveda in volka je bilo vedno povezano s trajnostno rabo, kar pomeni, da se je v populaciji posegalo, se ju uravnavalo, ampak vedno z namenom, da se populacijo ohranja in je ne ogroža.

Lovci so bili v določenem trenutku soočeni z odrejenim nadpovprečnim posegom v populacijo in svojo nalogo so sprejeli zelo zadržano. Žal slovenska javnost tega ni razumela.

LZS pa s svojimi člani aktivno sodeluje tudi pri vaših raziskavah, predvsem z delom na terenu. Zelo malo ljudi pa ve tudi, da v okviru Znanstvenega sveta podpira tudi razvoj novega znanja o živalskih vrstah prisotnih v Sloveniji in seveda širjenju tega znanja med svoje člane. Tudi tu ste aktivni?

Pomembno je, da ima LZS velik posluš za strokovno delovanje, v rešitve, v strategijo vključuje stroko oziroma znanstvenike raziskovalce. V okviru Strokovno-znanstvenega sveta zveza podpira raziskave in ukrepe za izboljšanje populacij številnih vrst, trenutno financira spremljanje poljskega zajca ter izdaja znanstveno revijo Zlatorogov zbornik.

Kako vidite družbeno dogovorjeno biotsko ravnatežje v prihodnosti? Katera od živali bo imela primat, če sploh katera?

V veliki meri bo o tem odločala trenutna družbena klima, družbena sprejemljivost, ki jo lahko ohranjamo z visoko toleranco, lahko pa, da bo toleranca izredno nizka. V vsakem primeru pa je zelo pomembno, da bomo znali nastale morebitne konflikte obvladati in jih zmanjšati na minimum. Konfliktov pa bo nedvomno več, če bo upravljanje na področju divjadi in zveri prepuščeno političnemu okolju in političnim odločitvam namesto stroki.

Besedilo in foto: Tina Drolc

Rezultat projekta LIFE Lynx je risa Mala

Ris je v Sloveniji izumrl ob koncu 19. stoletja. Ponovno so ga naselili leta 1973, ko so iz slovaških Karpatov pripeljali tri samce in tri samice. Populacija je trenutno izredno majhna, izolirana, njeni osebk pa so si med seboj zelo sorodni. Stopnjo sorodnosti poskušajo zmanjšati z doselitvijo zdravih risov iz slovaških in romunskih Karpatov, kjer živi velika neogrožena populacija ter s tem preprečiti izumrtje, ki grozi našim risom (več na: <https://www.lifelynx.eu/>).

Spremljanje risov pri nas je razkrilo kar nekaj posebnosti iz njihovega življenja

Na področju raziskovanja dinarske populacije risov so v zadnjem obdobju v raziskovalni skupini na Biotehniški fakulteti vse več časa posvetili spremljanju risov, predvsem samic. Posebej jih je zanimalo, kako uspešno je preživetje mladih živali, kako poteka disperzija – kako uspešni so, potem ko zapustijo teritorij matere in se poskušajo osamosvojiti – najdejo svoj teritorij in partnerja.

Ena od stvari, ki je kritična v dinarski populaciji risov, je genetska osiromašenost, do katere prihaja zaradi parjenja živali, ki so si v sorodu, kar se dogaja znotraj manjših skupin, ki so bile desetletja ločene od drugih risov v Evropi. V takih populacijah se začnejo pojavljati dedne bolezni, ki vplivajo predvsem na zmanjšano sposobnost preživetja mladih živali. Pojavljajo se sicer še druge genetsko pogojene napake, ki pa jih ne morejo napovedati vnaprej. Z možnostjo spremljanja živali pa bodo dobili možnost vpogleda v posamezno žival in ob tem tudi možnost najti odgovore na vprašanja.

V okviru projekta LIFE Lynx so zaznali več posebnosti, ki dokazujejo, da narava ne deluje zgolj po poenostavljenih principih in postopkih, ki jih za razumevanje narave radi naredimo ljudje.

Prvi tako doseljeni ris je bil risji samec iz Romunije, ki so ga v naravo spustili lani maja. Prvo posebno naključje je bilo, da je ris Goru prišel na teritorij z GPS-telemetrično ovratnico

opremljene samice Teje (ki je bila takrat edina samica opremljena z ovratnico), saj je ris žival, ki lahko na dan prehodi tudi do 40 km, torej bi lahko ob izpustu v Sloveniji zašel kamorkoli, na primer tudi v smeri Bosne ali pa Italije. Druga posebnost je, da sta ris in risa, ki se sicer družijo le v paritvenem obdobju, ostala skupaj cel teden v obdobju, ko naj bi samica že polegala mladičke.

Tretjo posebnost so opazili dva meseca kasneje, ko se je samica veliko manj gibala, kar je običajno takrat, ko imajo rise mladičke. Čez čas so postavili kamere in videli, da ima samica resnično mladiča, ki pa je bil že na prvi pogled videti zelo majhen. Tako se je izkazalo, da sta se ris in risa parila junija in ne marca, kot je to običajno.

Januarja letos jim je mladička, samico, uspelo opremiti z ovratnico, poimenovali so jo Mala. Sedaj bodo imeli možnost proučevati in spremljati njeno osamosvajanje. Risa Mala je izjemno pomembna za novo populacijo risov, saj ima že nove, tuje gene, ki so si jih želeli prinesiti v dinarsko populacijo risov. Običajno se ne vtikajo v naravne procese, vendar bodo risi Mali pri osamosvajanju pomagali – če bodo videli, da bo neuspešna pri plenjenju, ji bodo pridobili kos srmjadi, saj je preživetje te samice priložnost za genetsko popestritev dinarske populacije risov.

Besedilo in foto: Hubert Potočnik

UČNA POMOČ

V času epidemije COVID-19

**AIA - Mladinski center Mengeš nudi
BREZPLAČNO UČNO POMOČ
za mlade na daljavo**

Pogoj je članstvo in plačana članarina 10 EUR za leto 2020. Vabljeni tudi novi člani.

Prijave in info na drustvo.aia@gmail.com

Ob občinskem prazniku Občine Mengeš – Trdinovem dnevu, vsem občankam in občanom želimo mirno praznovanje.

Franc Jerič – Lista za občino Mengeš

LOM
LISTA ZA OBČINO MENGEŠ

Občankam in občanom čestitamo za Trdinov dan – občinski praznik in vas vabimo, da še naprej delamo »skupaj za mengeško občino«!

SMO

SMO
Skupaj za mengeško občino

SERVIS LCD TV APARATOV

SHARP
KENWOOD
TELEFUNKEN
BLAUPUNKT
FINLUX JVC
TOSHIBA
HITACHI

AVS AUDIO
VIDEO
SERVIS

SERVISNI PARTNER ZA SLOVENIJO

Telefon: 01 729 13 03
Telefon: 01 729 13 04
E-pošta: avs.menges@siol.net
Internet: www.sharp-servis.si
Hribarjeva ulica 38, 1234 MENGEŠ
Delovni čas: od 9.-12. in od 15.-18. ure

SPOŠTOVANI PREBIVALKE IN PREBIVALCI OBČINE MENGEŠ!

Želimo Vam lepo preživet občinski praznik in Vas hkrati vabimo, da s svojimi talenti pripomorete, da bo naša občina postala prijazen dom za vse generacije.

OO NSi – Krščanski demokrati Mengeš

N.Si NOVA SLOVENIJA
KRŠČANSKI DEMOKRATI

Občinski odbor
MENGEŠ

SOS OBVESTILA

Tehnična in druga pomoč 16. 4. 2020 ob 13.30

Ob 13.27 so na Murnovi ulici, občina Mengeš, gasilci PGD Mengeš, nudili pomoč pri prenosu bolnika do reševalnega vozila

Požari na travniških površinah 19. 4. 2020 ob 22.45

Ob 22.41 sta pri Mengšu gorela suha trava in vejevje. Gasilci PGD Mengeš so pogasili požar na površini okoli 10 kvadratnih metrov.

Nesreče v cestnem prometu 7. 5. 2020 ob 20.21

Ob 20.21 je pri bencinskem servisu v občini Mengeš zara-

di neprilagojene hitrosti osebno vozilo preletelo krožni otok, prebilo varovalno ograjo in zapeljalo v parkirišče bencinskega servisa. Pri tem je uničilo dve osebni vozili, svetilko javne razsvetljave in pristalo 50 metrov od mesta vstopa v odbojni ograji. Gasilci PGD Kamnik so zavarovali in razsvetlili kraj dogodka, odklopili akumulatorje, nudili pomoč udeležencem nesreče, posuli iztekle motorne tekočine, nudili pomoč policiji in delavcem avtovleke ter počistili 250 kvadratnih metrov veliko parkirišče.

Besedilo: Gasilci

Razglednica iz leta 1959

Mengeška koča na Gobavici

»Verjamem, da v naravi obstaja rahel magnetizem, ki nas bo, če se mu nezavedno vdamo, usmeril prav,« iz knjige Hoja, Henry David Thoreau. Ena izmed točk, ki jo v naši okolici radi obiskujemo, je Mengeška koča na Gobavici, ki je že vrsto let prizorišče tradicionalnega kresovanja z velikim številom obiskovalcev, a je letos virus odnesel tudi to praznovanje. Ker Slovenijo trenutno pesti tudi huda suša, je tako verjetno še najbolje.

Mengeška koča okoli leta 1954

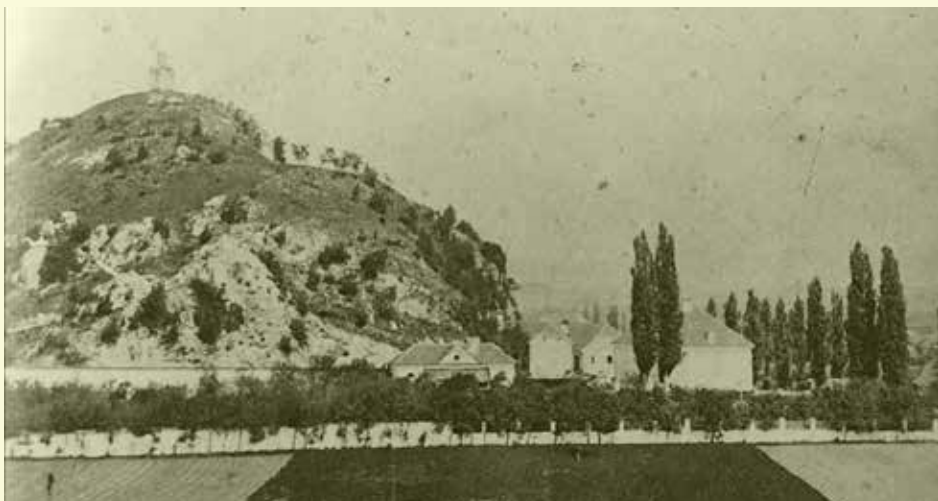
Zadnja stran razglednice iz leta 1954

Gobavica, 433 m visok hrib, v sebi skriva najstarejše ostanke nekdanje poselitve Mengša. To je še ena izletniška točka, ki jo radi in množično obiskujemo, vprašanje pa je, koliko izletnikov, poleg domačinov ve, kako pestro zgodovino skriva ta vzpetina, saj boste ob njenem vznožju in v okolici zaman iskali informativne, turistične table, ki bi opozarjale na bogato zgodovino tega kraja. Mengeš je namreč arheološko izjemno bogat. Na začetku starejše železne dobe, v 9. in 8. stoletju pred našim štetjem, je na njem zrasla velika utrjena naselbina – gradišče. Gradišče je prazgodovinska postojanka ali naselbina, navadno postavljena na vzpetini, utrjena z obrambnim zidom ali jarkom. V Sloveniji so gradišča postavljali pretežno na vzpetinah v mlajši ali starejši železni dobi. Poznana gradišča so: Stična, Vače, Magdalenska gora, Poštela na Pohorju, Volčji Grad, grad Mirna, grad Mali. Izmed naštetih še posebej očara Volčji Grad, za mnoge ena najlepših kraških vasic, ki obiskovalce prevzame z značilno arhitekturo in čudovitimi arhitekturnimi detajli, izklesanimi iz kamna. Obiskovalcem je na voljo voden ogled gradišča Debela Griža in vasi Volčji Grad.

Gradišča niso le ostanki prazgodovinske poselitve, temveč so pomemben element kulturne krajine v slovenskem prostoru. Gradili so jih na vzpetinah, grebenih ali planotah, ob vodnih tokovih, izjemoma v nižinah. Dandanes jih zaradi opuščanja vzdrževanja površin ogrožajo vegetacija in neustrezni gradbeni posegi v njihov prostor. Zato za strokovnjake predstavlja velik izziv, kako gradišča ohraniti, zaščititi in raziskati ter jih hkrati kot kulturno dediščino vključevati v miselnost in dogajanje ter turistično popestritev posameznih lokalnih skupnosti.

Zgodovinske najdbe priče preteklosti

Na Gobavici sta bila najdena dva depoja oziroma skrivna zakopa bronastih predmetov, v katerih so bili v glavnem odlomki sekir in nakita. Po mnenju strokovnjakov so bili predmeti odloženi v času med 8. in 6. stoletjem pred našim štetjem v skrinjici, narejeni iz kamnov. Domneva se, da so jih nekdanji prebivalci darovali neznanim bogovom ali pa so jih imeli pripravljene za trgovsko menjavo. Večji del arhitekturnih ostankov je bil ob gradnji šole v Mengšu, v 70. letih 20. stoletja uničen. Na robu zgodovinske

Gola Gobavica

Pozdrav iz Loke pri Mengšu.

Pozdrav iz Loke pri Mengšu

naselbine, kjer je danes vzhodni prizidek k šoli, so našli ostanke lesenih stavb. Na območju današnje športne dvorane je bila obrtniška četrt, o čemer govorijo ostanke peči za taljenje železove rude. Svoje umrle so pokopavali na območju šole, Oranžerije, v Staretovi drevnici in v Puščavi. Pokojnike so sežgali in pepel dali v žaro, v grobove pa pridajali predvsem nakit, lončene posode in železne nože.

Leta 2017 so na Osnovni šoli Mengeš odprli arheološko razstavo, s katero so predstavili arheološke najdbe, odkrite v času gradnje vzhodnega prizidka šole ter starejše poselitve prostora. Razstavo so strokovno opremili v Mestnem muzeju Kamnik, potrebna finančna sredstva je zagotovila Občina Mengeš.

Gobavica poseljena od prazgodovine

Središče gradišča naj bi bilo tam, kjer je sedaj planinska koča. Številne najdbe, tudi naključ-

ne na menceškem območju kažejo, da je to območje za svojega izbral že pračlovek in da je bilo naseljeno skozi celotno zgodovino. Na območju Gobavice je še posebej dobra energija, ki jo lahko začutimo med sprehajanjem. Gobavica je bila nekdanja gola, neporaščena. Dobršen del Gobavice je pogozdil Anton Stare, ki je leta 1880 prevzel spodnji menceški grad in posestvo pod hribom. Pri tem mu je pomagal brat Miško.

Najvišja točka in končni cilj vzpona na Gobavico je Mengeška koča. Ta je v lasti planinskega društva, ki si je ime nadelo po menceškem rojaku in pisatelju Janezu Trdini. Tudi njega so gore mikale. Prehobil je vse bližnje in nekaj hribov okoli Kamnika. Najraje od vsega je hodil na Gobavico, in to na mesto pri razvalinah cerkvice sv. Lovrenca, mimo katerih poteka trim steza naprej do izjemnega razgledišča pri evharističnem križu »Pri angelčku«. Ta je znotraj osvetljen, visok pa je okoli osem metrov in se ga najbolje vidi ponoči, na poti iz Domžal proti Mengšu. Čeprav je Gobavica nizka, je od

Mengeška koča okoli leta 1961

koče in z bližnje jase lep razgled proti severu in zahodu. Razgled proti vzhodu in jugu zastirajo gozdovi. Na severu vidimo celotne Kamniške Alpe z vrhovi od Storžiča do Ojstrice, Velike planine, Lepenatke in Menine planine, levo od njih greben Karavank z Begunjsčico in Stolom ter popolnoma zahodno Julijce s Triglavom. Pod nami se širi obširna ravan med Kamnikom in Kranjem z letališčem Brnik in še naprej proti Karavankam in Julijcem.

Odprtje koče leta 1954

Leta 1952 je bil Jože Mulej pobudnik za ustanovitev Planinskega društva Mengeš, ki je imelo nekaj časa prostore v Staretovi baraki na Ogriovem na Gobavici. Kasneje je Gozdno gospodarstvo Mengeš odstopilo zemljišče za kočo. Z deli so začeli takoj. Posekali so les, napravili izkope in dogradili dovozno pot in novembra leta 1952 je bila koča že pod streho. Planincem so pomagali drugi Mengšani, predvsem obrtniki, in kmetje. Pri gradnji so pomagala tudi menceška podjetja Melodija, Trak in Filc. Slovesna otvoritev je bila 1. maja 1954. Ker za turiste pri koči ni bilo zmeraj dovolj prostora, so se menceški planinci leta 1962 odločili, da bodo pri koči postavili posebno zgradbo – Jurčka, ki

Mengeška koča, 433 m

Mengeška koča okoli leta 1967

Mengeš okoli leta 1931

Pogled danes na Kamniške alpe. Foto: Kristina Galun

Pogled z vrha skakalnic. Foto: Kristina Galun

Pozdrav iz Mengeša

Mengeš okoli leta 1900

Mengeška koča okoli leta 1960

pa so ga zaradi pomanjkanja denarja dogradili šele v začetku 80. let.

Veliko poti do vrha

Na vrh vodita dve poti. Strma po asfaltu in prijetna gozdna trimška steza. Pri koči je poskrbljeno za gostinsko ponudbo, na voljo so otroška igrala in mini živalski vrt s kozami, vietnamskimi prašički in konji, ki se pogosto pasejo na travnikih. Če se napotite po asfaltni cesti, lahko posedite pri Ogrinovem znamenju, ki se nahaja na jasi tik pod vrhom, kjer se vam odpre čudovit pogled proti severu. Še nižje, ob cesti se nahaja lokal Pr' Fartku, kjer vsako leto, tretjo nedeljo v maju organizirajo Pravljično deželo - projekt, ki je nastal in se razvija v sodelovanju z domačim pisateljem Ivanom Sivcem. Lokal ima tudi veliko igral sredi gozda in pestro ponudbo. Gobavica ostaja še naprej živahna vzpetina, ki kliče po obisku, takoj, ko se odprejo občinske meje. Mi pa vas do takrat vabimo k ogledu starih razglednic Mengeške koče in Mengša ter utrinkov sedanjosti s tega očarljivega hribočka. Vabimo vas tudi k branju digitalne zgodbe o Janezu Trdini na naši spletni strani, na tej povezavi pa lahko preberete njegovi deli Verske bajke, stare in nove ter Bajke in povesti o Gorjancih. Pozdravljamo vas do snidenja s pesmijo Kukavica iz mengeške okolice.

Besedilo: Kristina Galun, Knjižnica Domžale
Foto: Razglednice so del domoznanskega arhiva Knjižnice Domžale

*»Jaz pa pozimi rada molčim,
navade nimam peti,
de bolj ljudi razveselim
spomladi in poleti.«*

Zapisal Franc Kramar, v Mengšu
12. julija 1914, pela je Marjana Skok.

Mengeške mažoretke in twirlerice v mesecu aprilu trenirale on-line

Desetega aprila obeležujemo svetovni dan twirling športa. Vsako leto svetovna zveza twirling športa (WBTF) pripravi posnetek koreografije, ki se jo naučijo twirlerji in twirlerice iz vsega sveta in na ta dan svoje posnetke objavijo na družbenih omrežjih.

Letošnje sporočilo je bilo – pokaži barve svoje države – twirlerji in twirlerice so bili oblečeni v barve zastave svoje države. Vsako leto sodeluje vse več in več twirlerjev iz vsega sveta od Japonske, Združenih držav Amerike, Kanade, Južnoafriške republike, Avstralije, Brazilije, pa seveda tudi Francije in vseh drugih evropskih držav.

Čas karantene smo Mengeške mažoretke in twirlerice izkoristile tako, da smo imele treninge preko programa zoom in smo se učile omenjene twirling koreografije. Nekateri elementi so bili zelo težki in nam bodo ostali izziv za prihodnja leta, ko upamo, da bomo lahko trenirale tudi v novi športni dvorani, ki bo imela dovolj visok strop za takšne trike. Pa vendar smo zelo »zagrizle« in se pridno učile novih stvari. Nekaj deklet se je tudi opogumilo in so se posnele ... Nastal je posnetek, ki smo ga v sodelovanju z Vodiškimi mažoretkami objavile na novi facebook strani Mengeških mažoretke in twirleric.

Vesele in ponosne smo na to, da smo se lotile tako težkega izziva in še bolj, da smo naš praznik praznovali s športniki iz vsega sveta. Moto vseh je bil apart but together – narazen, ampak skupaj. Združuje nas veselje do plesa s palico, čeprav se zaradi koronavirusa ne moremo videvati in trenirati skupaj.

Zadnji nastop Mengeških mažoretke je bil na šolski prireditvi Kdor vsele pesmi poje 27. februarja v kulturnem domu v Mengšu. Resnično komaj čakamo, da bomo lahko spet skupaj zaplesale in tudi nastopale.

Besedilo in foto: Anita Omerzu Tome, Mengeške mažoretke in twirlerice

Razveselile so oskrbovance obeh domov

Le cesta loči Dom počitka Mengeš od Doma svete Katarine in tako lahko dogajanje pred Domom svete Katarine spremljajo tudi oskrbovanci Doma počitka. In v četrtek, 30. aprila, so bili tako eni kot drugi deležni posebne pozornosti. V času, v katerem so oskrbovanci omejeni le na svoje prostore, saj je za njih kot rizično skupino karantena še bolj pomembna kot za druge.

Kako je biti med štirimi stenami, smo okusili tudi mi in komaj smo čakali, da smo se lahko podali malce v naravo in šli na potep. Žal obiski še niso mogoči in tudi v domovih obiskov še ne sprejemajo, tako da se številni že kar nekaj časa niso srečali z domačimi. No, tako na štiri oči, saj sodobna tehnologija omogoča stik preko aparatov, a to ni tisto pravo. Članice ženskega pevskega zbora Trzinke so se odločile, da s svojim petjem polepšajo zadnji aprilski dan tudi oskrbovancem obeh domov. Da ne bi poslušali samo ženskega petja, so k sodelovanju povabile še harmonikarja Blaža, ki je ženskemu petju dodal še piko na i. Ali kakor bi dejali jagodo na vrh torte. Trzinke je predstavil socialni delavec Klemen Jerinc iz Doma svete Katarine in obenem povabil tako ene kot druge oskrbovance k sodelovanju, torej k petju. In ni jim bilo treba dvakrat reči, saj so dekleta tokrat pela same znane ljudske pesmi začeniši z Lepo je pomlad na svet, nič manj tudi v drugih letnih časih seveda, Pozimi pa rožice ne cveto, Je pa davi slanica padla, Pod klančkom sva se srečala, Fantje po pot gredo, Me boš kaj rada imela ... in številne druge. Le pri pesmi Zlati časi se je malce zataknilo, saj se je marsikateremu orosilo oko ob mislih na tiste stare čase, ko so bili še mladi in ko še ni bilo korone. Najbolj se je slišala na koncu tista priljubljena Mi se mamu radi in ob njej tudi vriskanje, torej je nastop dosegel svoj namen. V turbno jutro, vsaj po napovedi vremenoslovcev, so Trzinke z Blažem pripeljale nasmeh na obraze in sonce na obzorje. Še zahvala direktorice Doma svete Katarine Snežane Golob s povabilom oglasite se še, ko bo tole mimo, da naredimo skupaj pravi žur.

Besedilo in foto: DJD

PGD Loka pri Mengšu v mesecu aprilu 2020

Ostanimo doma – ostanimo skupaj, je geslo, ki nas je spremljalo skozi celotni april. Ukrepi, ki so bili sprejeti sredi marca z namenom preprečitve oz. zaježitve širjenja koronavirusa, ki povzroča bolezen COVID-19, so se v prvi polovici meseca še zaostri. Ob spremljanju dnevnih sporočil pristojnih strokovnih služb in predstavnikov vlade pa smo proti koncu meseca le upali, da se bodo uveljavljeni ukrepi lahko omilili. Tako so bile v zadnjih dneh aprila že objavljeni preklici oz. napovedane sprostitve, ki so oz. bodo v maju omogočile vrnitev življenja v dokaj normalne okvire.

Hiša v ognju

Operativne dejavnosti

V Sloveniji razglašena velika požarna ogroženost naravnega okolja, s katero se prepoveduje kurjenje oz. uporaba odprtega ognja v naravnem okolju, ki je bila objavljena sredi marca, je spričo izredno suhega vremena obveljala tudi skozi april. Kljub temu je bilo aprila kar nekaj dogodkov, ob katerih je bilo potrebno posredovanje gasilcev, da se prepreči večja materialna škoda ter morebiti rešuje življenja ogroženih.

V torek, 7. aprila, ob 14.27 smo bili preko ReCO Ljubljana obveščeni o gostem črnem dimu na Hrastarjevi domačiji na Ropretovi cesti v Mengšu. Izvozili smo v skladu z začasnim operativnim načrtom Gasilske

zveze Mengeš v času koronavirusa z vozili GVC 16/25 in GVGP-1 ter enajstimi člani posadke. Še pred našim prihodom na kraj smo s strani PGD Mengeš dobili obvestilo, da na srečo ne gre za požar objekta, temveč je sredi gozda gorela odvržena plastična valovita kritina. Požar so pogasili gasilci PGD Mengeš tako, da naše posredovanje ni bilo potrebno.

V sredo, 15. aprila, ob 18.19 smo bili preko ReCO Ljubljana obveščeni o kurjenju v Topolah pri kozolcu na severni strani vasi. V skladu z začasnim operativnim načrtom Gasilske zveze Mengeš zaradi koronavirusa smo počakali pred orodiščem na informacijo s kraja intervencije od krajevno pristojne

enote PGD Topole. V nadaljevanju smo od vodje intervencije dobili informacijo, da naše posredovanje ni potrebno, zato smo razpustili enoto.

V petek, 17. aprila, ob 15.07 smo bili preko ReCO Ljubljana obveščeni o dimniškem požaru v Topolah. V skladu z začasnim operativnim načrtom Gasilske zveze Mengeš zaradi koronavirusa smo počakali pred orodiščem na informacijo s kraja intervencije od krajevno pristojne enote PGD Topole. V nadaljevanju smo od vodje intervencije dobili informacijo, da naše posredovanje ni potrebno, zato smo razpustili enoto.

V nedeljo, 19. aprila, ob 22.45 smo bili preko ReCO Ljubljana obveščeni o požaru v naravi ob Maistrovi ulici v Mengšu. V skladu z začasnim operativnim načrtom Gasilske zveze Mengeš zaradi koronavirusa smo počakali pred orodiščem na informacijo s kraja intervencije od krajevno pristojne enote PGD Mengeš. V nadaljevanju smo od vodje intervencije dobili informacijo, da naše posredovanje ni potrebno, zato smo razpustili enoto.

V sredo, 29. aprila, ob 12.27 smo bili preko ReCO Ljubljana obveščeni o požaru na stanovanjskem objektu na Trzinski cesti v Loki pri Mengšu. Na intervencijo smo izvozili z 20 gasilci ter vozili GVC 16/25, GVGP-1 in GVM-1. Na kraju smo ugotovili, da gori v ostrejšu hiše, saj je ogenj ob našem prihodu že prešel preko strehe objekta. Takoj smo izvedli notranji napad skozi objekt na podstrežje. Vzporedno se je preko lestve izvedel presek strehe na drugem delu objekta z namenom preprečevanja širjenja požara. V nadaljevanju so se dodatno izvedli še trije napadi preko lestev. Z vsemi izvedenimi aktivnostmi nam je uspelo požar omejiti na samo ostrežje, ki je že bilo v ognju ob našem prihodu.

Po intervenciji smo s ponjavo prekrili ostrežje in tako objekt začasno zaščitili pred dežjem in drugimi vremenskimi vplivi. Delo smo zaključili v poznopoldanskih urah in se utrujeni, a zadovoljni, da je bilo posredovanje uspešno, vrnili v gasilski dom, kjer je bilo treba še očistiti oblačila in uporabljeno opremo ter vozila.

V dokaj obsežni reševalni akciji so poleg dvajsetih domačih gasilcev sodelovale še

enote PGD Mengeš, PGD Topole in PGD Trzin.

Drugi dogodki

V torkovem dopoldnevu, dne 28. aprila, je odjeknila žalostna vest, da nas je v 72. letu življenja zapustila članica Marinka Ručigaj, Vrbanova Marinka.

ve, vendar je bolezen hitro napredovala in povzročila prezgodnjo smrt.

S svojo delavnostjo in preudarnostjo je bila nepogrešljiva pri izvedbi različnih prireditvev in proslav ter sodelovanju v tekmovalnih ekipah.

Marinka nam bo ostala v spominu kot skrbna žena, mama in priljubljena vaščanka ter gasilka. Za prispevek pri delu društva se ji

Gasilci v akciji

Zaščita poškodovanega objekta

V gasilske vrste se je vključila v letu 2003. Ob skrbi za dom in družino, še posebej zaradi dolgoletne oskrbe bolnega moža Petra, je še imela željo in voljo, da se je vključila v gasilske vrste. Skozi vrsto let je bila prizadevna članica veteranske ekipe. Še jeseni smo se pripravljali za regijsko tekmovanje, a jo je zdravje tik pred samim tekmovanjem izdalo. Trdno smo upali in verjeli, da bo Marinka ob veliki življenjski moči in optimizmu zmogla premagati začetne teža-

zahvaljujemo, domačim pa izrekamo iskreno sožalje.

Pokojno članico smo pospremili k zadnjemu počitku v četrtek, dne 30. aprila 2020, na pokopališču v Mengšu.

V petek, 10. aprila 2020, nas je zapustila podpornica članica Ana Mežnar. Iskreno sožalje vsem domačim.

Besedilo: Miro Urbanc

Foto: PGD Loka pri Mengšu

Skupaj smo močnejši

V slogi je moč je star slovenski rek, ki v zadnjem obdobju spet prihaja do izraza. Tako smo na velikonočni ponedeljek prisluhnili mlademu harmonikarju Tadeju Lipovšku, ki je razveselil in popestril dan stanovalcem obeh domov, tako Doma počitka Mengeš kot tudi Doma svete Katarine.

Ideja za opisani dogodek se je porodila v socialni službi Doma počitka Mengeš, ki je že prejšnjo soboto poskrbela za podoben koncert v enoti Trzin. Ker smo socialni delavci znani po dobrem sodelovanju, sta socialni službi obeh domov hitro ugotovili, da lahko en glasbenik poskrbi za veselje v obeh domovih hkrati. Tako smo ob podpori direktoric izvedli prvi koncert na ulici. Stanovalci in zaposleni so z balkonov prisluhnili melodijam, ki so odmevale izpod Tadejevih spretnih prstov ter ga spodbujali s ploskanjem in mahanjem. Korak je zastal tudi mimoidočim, ki so se sprehajali ob sončnem dopoldnevu. Melodije so na balkone zvabile tudi stanovalce sosednjega bloka, zato se je na koncu »zbralo« kar lepo število poslušalcev. Koncert je dosegel svoj namen, dobro voljo in pozitivno energijo, zato vabimo k sodelovanju vse lokalne glasbenike, ki bi bili pripravljene za naše stanovalce pripraviti podobno glasbeno presenečenje, da to sporočijo socialni službi. Verjamemo, da bomo s podobnimi dogodki pomagali stanovalcem, da bodo lažje premagali čas izolacije in omejitve.

Besedilo: Katarina Pezdirc in Klemen Jerinc

Foto: Barbara Vesel

Veselje ob harmoniki

Na velikonočni ponedeljek se je ob 10.30 v Mengšu na Zavrteh zaslísal razigran zvok harmonike in petja, ki je bil namenjen oskrbovancem in zaposlenim v Domu počitka Mengeš in Domu sv. Katarine. Za pravi mali koncert je poskrbel mladi harmonikar Tadej Lipovec, ki so mu oskrbovanci z veseljem prisluhnili in mladega glasbenika po vsaki melodiji nagradili z aplavzom, mahanjem in zahvalami.

Petje s srci

V četrtek, 23. aprila, smo v Domu svete Katarine in v Domu počitka prepevali s srci. Pridružili smo se vseslovenskemu projektu, s katerim želimo poudariti pomen petja in povezovanja. Na balkone in terase obeh domov so prišli stanovalci in zaposleni ter prepevali ob instrumentalni podpori sestre Polone Vidic.

Res lepa in pohvalna gesta Tadeja, ki je poskrbel, da so se njegovi poslušalci vsaj za trenutek razbremenili vsakdanjih skrbi in ločenosti od svojcev v času ukrepov karantene, ki veljajo za ustanove za oskrbo starejših občanov. Hvala Tadeju in hvala osebju obeh domov, da so oskrbovancem omogočili prijetno doživetje prazničnega dopoldneva!

Pesem je zvenela ubrano, predvsem pa veseli dejstvo, da smo se spet povezali skupaj in ob petju preživeli dopoldan ob prazniku svetega Jurija, ki po hišah nosi vejico za zdravje in dobro letino. Naj nam vsem prinese predvsem zdravja.

Besedilo: Klemen Jerinc, socialni delavec Doma svete Katarine in Barbara Vesel, socialna delavka Doma počitka Mengeš
Foto: s. Regina Ramaj, Jože Firm

Besedilo in foto: Janez Konciliija, Štab CZ Občine Mengeš

Kljub epidemiji se znamo poveseliti

Stanovalcem Doma počitka Mengeš so zaradi epidemije koronavirusa odvzete marsikatero aktivnosti, ki so jim lepšale in krajšale dneve. Zato iščemo možnosti, da jim kljub preventivnim ukrepom poskušamo polepšati njihove dneve.

Nastop mengeških glasbenikov: Franca Ostermana, Janeza Pera in Hervina Jakončiča

Tako smo v petek, 24. aprila, organizirali kratek koncert na domskem dvorišču. Stanovalci so koncertu prisluhnili z balkonov, doma, nekaj stanovalcev pa tudi z dvorišča doma, seveda ob upoštevanju varnostne razdalje in vseh drugih ukrepov, ki so nam predpisani ob epidemiji koronavirusa. Uživali smo ob ubranem petju in igranju treh znanih mengeških glasbenikov Franca Ostermana, Janeza Pera ter Hervina Jakončiča. Stanovalci so jim navdušeno zaploskali. Na roko pa nam je šlo tudi vreme. Lep sončen in topel dan je bil kot nalašč, da smo se posladkali tudi s sladoledom.

V imenu stanovalcev in zaposlenih Doma počitka Mengeš bi se rada zahvalila glasbenikom, da so si vzeli čas in nam polepšali dopoldne

Besedilo: A. G.

Krajevna knjižnica Janeza Trdine Mengeš je znova odprla svoja vrata

Krajevna knjižnica Mengeš je omejeno odprta od ponedeljka, 4. maja. Omejena odprtost pomeni, da je knjižnica v prvi fazi odprta le za prevzem gradiva, ki ga uporabniki naročijo predhodno. Naročanje gradiva do pet enot (vključno z neknjižnim gradivom in serijskimi publikacijami) je možno prek telefona 01 723 73 74, elektronske pošte menges@dom.sik.si in cobissa (Moja knjižnica).

Prevzem gradiva je možen za gradivo, ki bo naročeno najkasneje eno uro pred zaprtjem knjižnice, ki je odprta po običajnem delovnem času.

Prevzem gradiva poteka v skladu z zahtevami po varni razdalji in omejenem številu oseb v prostoru ter glede na prostorske zmožnosti knjižnice.

Vračanje gradiva poteka normalno, vse vrnjene knjige pa bodo morale za sedem dni v karanteno.

Gradivo, ki ste si ga izposodili pred zaprtjem knjižnic, lahko vrnete do sobote, 30. maja (v enoti Mengeš do petka, 29. maja). Zamudnine za čas od petka, 13. marca, do sobote, 30. maja, ne bomo obračunali.

Prost dostop do gradiva ter gibanje in zadrževanje v prostorih knjižnice za zdaj ne bosta možna. Glede na razvoj epidemiološkega stanja v regiji in državi bo odprtost knjižnice postopno prehajala v manj omejene faze, o čemer vas bomo obveščali sproti.

Besedilo in foto: Barbara Ahačič Osterman, vodja Krajevne knjižnice Mengeš

Naročanje gradiva do pet enot (vključno z neknjižnim gradivom in serijskimi publikacijami) je možno prek telefona 01 723 73 74, elektronske pošte menges@dom.sik.si in cobissa (Moja knjižnica).

Enota Mengeš

T: 01 723 73 74

E: menges@dom.sik.si

Cobiss - Moja knjižnica

Nutrija

Tokrat predstavljamo tujerodno vrsto živali (divjadi), ki je prisotna tudi v lovišču LD Mengeš v Trzinu in se širi po reki Pšati navzgor. Nekako pred 3 do 4 leti je bila zaznana na območju Trzina, tako rekoč v samem naselju. Sprva so bile sprejete z zanimanjem, dokler te živali ne začnejo delati škode. Škodo pa delajo predvsem v rečnih bregovih, na rastlinju na bližnjem obrežju in lahko tudi do 100 m oddaljenosti od bregov.

Nutrija je subtropska vrsta in spada v skupino južnoameriških glodavcev in ji po domače nekateri rečejo tudi »vodna podgana«. Odrasle živali tehtajo 5–9 kg, v dolžino pa merijo od 40–60 cm brez repa, ki meri 30–45 cm (ta je okrogel in podoben podgani – iz tega tudi »domače« ime). Nutrije imajo grobo temno rjavo dlako. Predvsem pa jo prepoznamo po živo oranžnih sekalcih in plavalni kožici na zadnjih nogah. Odrasla samica lahko skoti dva do tri zarode na leto v povprečju po pet mladičev. Brejost traja 130 dni, življenjska doba pa je v naravi do tri leta, v ujetništvu pa do šest let. Odrasle nutrije praktično nimajo sovražnikov, seveda pa nutrija izpodriva avtohtone živali, kot so pižmovka, bober, vidra. Sovražnike imajo le mladiči, ki so plen psov, mačk, lisic, kun in ujed.

Kot zanimivost je, da je meso nutrij užitno. Morda samo do takrat, ko ne vemo, kaj jemo ...

Nutrijin razmnoževalni potencial je zelo velik. Zanimiv je primer iz Severne Amerike iz Louisiane, kjer je po pobegu iz farme 20 nutrij v dobi 20 let zaplodilo 20 milijonov naslednikov. Računajo, da lahko ti glodavci kar za 40 odstotkov zmanjšajo maso rastlinja na obrežjih, kjer se pasejo.

V Sloveniji so bili prvi primerki zaznani v letih 1936 do 1937 v Prekmurju in pri Mariboru. Nutrije so ušle iz farme v Avstriji, kjer so jih gojili za krzno. Praktično pa jih sedaj najdemo povsod po Sloveniji ob rečnih bregovih. Največja populacija nutrije se nahaja na Barju in sami Ljubljani v reki Ljubljanici. S tega območja se praktično širi po vseh dotokih Ljubljanice.

Nutrija spada kot rečeno med divjad (invazivna tujerodna vrsta), ki jo je treba loviti vse leto. Praktično pa zaradi škode, ki jo povzroča po vsem svetu, kjer se je naselila, namenljajo obširne programe za zmanjšanje populacije in iztrebljanja.

Ob uvrstitvi nutrije v vrsto divjadi, jo je prepovedano krmiti in praktično je vsako krmljenje s strani človeka – prekršek. To opominjamo, ker se to dogaja, ob tem pa se razmnoževitveni potencial povečuje, s tem pa, kot že omenjeno, grožnja okolju.

Kot že zapisano, so osebk – kolonija več kot desetih živali nahaja v Trzinu, ki je zunaj območja lovišča, kamor lovci lahko posegamo z lovom. Lahko predvidevamo, da se nutrije širijo po Pšati proti Mengšu. Ker je obrežje relativno poseljeno do obrežja, prosimo, da ob videnju nutrij domačini to sporočijo članom LD ali pošljejo sporočilo na lovci.menges@gmail.com.

Besedilo: Jože Vahtar, starešina LD Mengeš
Foto: Andraž Gombač

Narava se na novo rodi

Spoštovane občanke in občani in vsi obiskovalci naših polj in gozdov. Letošnje leto 2020 je posebno leto, saj nam je ovire postavila narava v obliki virusa COVID 19. Človek nabira svojo odpornost z aktivnostjo po sami naravi, kar je prav. Poslanstvo članov Lovskih družin pa je tudi, da opozarjamo, da naj se zavedamo, da se sprehajamo v domu divjih živali – tako na polju kot v gozdu.

POSEBNO SPOROČILO IZ NARAVE!
SRNE POLEGAJO MLADIČE

IMEJTE PSE NA POVODCIH!

Lovska mreža Slovenije

V tujem domu pa se spodobi, da se obnašamo kot tujci, ki pridemo na obisk, ne pa v nekakem zavedanju, da je vse »naše«! V mesecu maju se kotijo mladiči srnjadi in drugih sesalcev, gnezdiijo ptice – rojeva se novo življenje. Da ostanemo obzirni do miru, ki ga potrebujejo v tem času, vam posredujemo nekaj »zakonitosti« obnašanja.

- Psi naj bodo obvezno na vrvici in ne spuščeni!
- Ne hodimo po neoznačenih stezah po gozdu, travnikih in poljih.
- V gozdu ne kričimo, lahko se le normalno glasno pogovarjamo.
- Če naletimo na mladiče divjadi, se jih ne dotikamo, ampak se tiho odstranimo – čim prej!
- Vse smeti, ki jih prinesemo s seboj na pohod po naravi, odnesimo tudi domov.
- Tudi kako smet pobere, kršitelja prijavimo, najdbo »črnega odlagališča« prijavimo (na občino ali našim lovskim čuvajem).
- Spoštujmo delo kmetov in ne hodimo po njivah po mlademu rastlinju.

Zavedajmo se, da nam narava lahko mnogo da, če do nje čutimo in se do nje obzirno obnašamo!

Besedilo in foto: Jože Vahtar, starešina LD Mengeš

Vdih in izdih – najmočnejši sili vesolja

Dihanja se ne zavedamo, pogosto teče »mimo« nas in z leti spreminja svoj vzorec tako, da ne podpira več dobrega počutja. Čeprav večinoma dihamo neodvisno od naše volje, to še ne pomeni, da se pravilnega dihanja ne moremo ponovno naučiti. Ravno nasprotno, prav bi bilo, da bi se dihanja bolj zavedali, saj so spremembe v dihanju najučinkovitejše spremembe, s katerimi lahko izboljšamo kakovost življenja.

Predavanje v Mladincu. Foto: Brane Tomšič

Večinoma dihamo skozi usta, ne skozi nos. Naši predniki so prešli na dihanje skozi usta le v nevarnih okoliščinah, da bi lahko zajeli več zraka, ki so ga potrebovali za bolj intenzivno telesno dejavnost. Dihanje skozi usta je bolj izhod v sili, ki aktivira odziv »boj ali beg« in se danes kronična prisotnost tega odziva kaže tudi skozi način dihanja. Globok vdih in izdih, s katerim v pljuča dostavimo veliko zraka, ni način, ki bi se ga posluževali vsakodnevno. Je le ena od dihalnih tehnik. Dnevno stremimo k lahkotnemu dihanju, kjer se z vdihom in izdihom trebuh nežno in skoraj neopazno širi in krči. To dihanje naj bi potekalo neprisiljeno, tiho, redno in skozi nos.

Več kisika v pljučih in krvi še ne pomeni več kisika v mišicah in tkivih. In tam ga naše telo potrebuje. Če dihamo čezmerno, iz pljuč in krvi iztisnemo preveč ogljikovega dioksida, zadostna količina tega plina pa je ravno tako pomembna kot zadostna količina kisika. Naloga ogljikovega dioksida je tudi ta, da rahlja vezi med hemoglobinom in kisikom ter omogoča dostavo kisika mišicam in organom.

Dihanje govori o našem počutju in zdravju, razlaga nam naša čustva, razkriva naše strahove in pogum. Način dihanja lahko poveča ali zmanjša bolečino, stanje umirjenosti pa najhitreje najdemo skozi zavesten vdih v trebuh in izdih, ki je daljši.

Odlična vaja za umiritev

Z načinom dihanja lahko sami ustvarjamo prijetne občutke, umiritev ali poživitev. Za umiritev je odlična vaja 4 – 8 – 4, ki je opisana v nadaljevanju.

Pripravimo mirno okolje z nežno glasbo in budilko, ki jo nastavimo na 5 minut. Smo v ležečem položaju, eno roko odložimo na trebuh v predelu popka in drugo roko pod prsni koš. Vaja je sestavljena iz treh delov: iz vdiha v trebuh, ki traja 4 sekunde, izdiha, ki ga podaljšamo na 8 sekund in iz 4 sekund, ko zrak zadržimo. Vajo izvajamo 5 minut, budilko imamo zato, da se lahko čim bolj prepustimo trenutku. Če nam je za začetek dinamika 4 – 8 – 4 preveč, jo prilagodimo sebi, pomembno je samo to, da je izdih daljši od vdiha.

Več o dihanju in dihalnih tehnikah pa vam bomo predstavili na brezplačnem predavanju v AIA – Mladinskem centru Mengeš. Lahko pa nas obiščete tudi v Studiu Matlux v Kančevi hiši. Se vidimo!

Besedilo: Mateja Kržin

O jogi v AIA – Mladinskem centru Mengeš

Kaj je joga? V današnjem času je zaradi povečanega stresa in številnih pritiskov v življenju v ospredje vstopila joga. Ta je resnično izjemno orodje, ki nas z redno prakso vodi do večjega ravnovesja v življenju, izboljšanja fleksibilnosti in moči svojega telesa ter povečanega notranjega miru. Pripelje nas bližje k sebi ter razumevanju svoje biti. Ta je lahko zaradi naše vzgoje in vplivov okolja, v katerem se nahajamo, potisnjena v ozadje. S prakso joge pa se jo naučimo spoznavati in razumeti svoje vzgibe in delovanje v življenju.

Naša prioriteta, ko stopimo na jogijsko podlogo je, da ponovno začutimo svoje telo, dih in bitje srca

Naš stik s samim s seboj je pogosto zaradi vsakdanjega stresa in pozornosti, ki jo usmerjamo navzven namesto navznoter, izredno slab. Naša prioriteta, ko stopimo na jogijsko podlogo, pa je, da znova začutimo svoje telo, dih in bitje srca. Zavemo se, kako oddaljeni smo postali v zaznavanju sebe in tudi od tega, kako nas naše telo dnevno opozarja, kam moramo nameniti svojo pozornost. Odgovor na to je vedno vase. Karkoli iščemo, ne obstaja zunaj nas, ampak znotraj nas. Vse, kar se dogaja zunaj nas, je odsev našega notranjega stanja. To vedno ni lahko razumeti in sprejeti, ampak s pomočjo joge v sebi prebujamo notranjo moč, s katero začnemo v življenju postopoma in z vztrajnostjo spreminjati stvari, ki nas ne podpirajo. To so lahko vzorci in prepričanja, ki nas vedno znova in znova potiskajo v podobne situacije in spoznavanje ljudi, zaradi katerih smo destruktivni v svojem življenju. To so lahko nepredelana čustva, ki tičijo v določenem delu telesa, ki kriči od bolečin in jih z jogijskimi položaji sproščamo. Ves ta nemir postane z jogo in njenimi tehnikami obvladljiv. Povečan mir pa je neprecenljivo darilo, ki ga lahko damo samemu sebi. Vabljeni na čudovito prakso joge, ki vodi do vašega srca, ko se ponovno odprejo vrata AIA – Mladinskega centra Mengeš.

Besedilo in foto: Maja Maselj

Joga je resnično izjemno orodje, ki nas z redno prakso vodi do večjega ravnovesja v življenju, izboljšanja fleksibilnosti in moči svojega telesa ter povečanega notranjega miru

Polne shrambe živil v času epidemije lahko izkoristimo za uravnotežene obroke

V času, ko je večina od nas ostala doma, smo si pridno napolnili shrambe z živil. Pomembno pa je, da naša prehrana kljub temu ostaja uravnotežena in kakovostna. Glede prehrane je težko podati enovit nasvet. Dandanes se ljudje srečujemo z različnimi alergijami, intolerancami, različnimi prehranskimi smernicami in navadami.

SLADOLED v minuti 🌞👉

Banana, zmrznjene borovnice, kokos, (vegi) smetana

Za 2 porciji potrebujemo 1 banano, 1 skodelico zamrznjenih borovnic, 1/2 skodelice sladke smetane in kokosove lističe. Banano, borovnice in smetano zmiksamo v mešalniku. Prelijemo v skodelico in okrasimo s kokosovimi lističi.

Dober tek!

1. Hujšanje, ohranjanje telesne teže ali pridobivanje telesne teže.

V prvem koraku moramo opredeliti, kaj je naš cilj. Če želimo izgubiti telesno težo, potem moramo zaužiti manj kalorij, kot jih bomo porabili. Če želimo ohraniti telesno težo, potem moramo zaužiti približno toliko kalorij, kot jih porabimo. Če pa želimo pridobiti na telesni teži, moramo zaužiti več kalorij, kot jih porabimo.

2. Jemo, kar imamo na doseg roke.

Veliko prehranskih svetovalcev svetuje, da si obroke pripravljamo vnaprej. Zakaj? Zato, ker ko smo lačni, pojemo tisto, kar je na doseg roke. Če bo na doseg roke vrečka čipsa, bomo posegli po čipsu, saj nam bo priprava kuhanega obroka vzela več časa. Če pa nas bo v hladilniku čakal pripravljen uravnotežen obrok, bomo z večjim veseljem posegli po njem. Tukaj pride na vrsto tudi nasvet, da npr. v času hujšanja, ne kupujemo nezdravih prigrizkov in ne-kakovostne hrane. Če bomo imeli doma (samo) kakovostno hrano, bomo kakovostno jedli. Če bomo imeli shrambo polno prigrizkov, pa vemo, da se jim bomo težje uprli.

3. Brez kompliciranja.

Ni potrebno, da zapravimo velike vsote denarja za »super živila« in eksotično hrano. Uravnotežene in kakovostne obroke lahko brez problema pripravimo iz »navadnih«, nam ljubih živil. Velika verjetnost je, da bomo za zajtrk lažje pripravili in pojedli nekaj, kar imamo radi in nam diši, kot pa se silili z nepoznanimi in neokusnimi obroki.

4. Poslušajmo svoje telo.

Pri vsem skupaj je najbolj pomembno, da poslušamo svoje telo. Če neka prehranska smernica ali pa dieta ustreza meni, še ne pomeni, da bo ustrezala tudi nekemu drugemu. Ljudje smo različni – imamo različne navade, okuse, alergije in intolerance, nekateri imamo več časa za pripravo obrokov, nekateri manj itd. Prilagodimo se zahtevam naših teles, tako da ugotovimo, kaj nam prija in kaj ne. Kakšna hrana nam daje občutek lahkotnosti in poveča nivo naše energije, kakšna je naša prebava, kako se počutimo. Če ugotovimo, da nas določena hrana napihuje, povzroča slabo prebavo, smo stalno utrujeni in nezadovoljni, potem nam trenutni način prehranjevanja ne ustreza oz. nam neko živilo nagaja.

5. Voda, voda, voda.

Pomembno je, da poleg uravnotežene prehrane svojemu telesu zagotovimo dovolj tekočine – navadna voda, nesladkani čaji, limonada ... Priporočljivo je, da spijemo približno 1 l tekočine na 25 kg telesne teže. Poleti, ali pa ob tistih dneh, ko porabimo več vode, ko se bolj potimo, pa moramo telesu zagotoviti še dodatno tekočino!

Preprost okvir uravnoteženega prehranjevanja za zdravega posameznika, ki se redno giba.

Priporočljivo je jesti 3 do 5 obrokov dnevno – zajtrk, malica, kosilo in večerja. Obroki naj bodo sestavljeni iz kompleksnih ogljikovih hidratov (žita, otrobi, testenine, divji riž, krompir, stročnice, zelenjava ...), beljakovin (meso, ribe, jajca, mleko in mlečni izdelki – če nam ne delajo težav, soja, čičerika, fižol, leča, bob ...) in nenasičenih maščob (losos, skuša, ribje olje, olje semen in oreščkov, sončnično olje). Izogibati se moramo večjim količinam sladkorja, živilom iz bele moke, nasičenim maščobam (mastno meso, klobase, paštete), transmaščobam (industrijsko predelana hrana, margarina, piškoti, torte, hitra hrana ...). Nikakor pa seveda ne smemo pozabiti na zadostno količino vode!

Za zdrav in kakovosten slog življenja poslušajte svoje telo, poskrbite za pravilno prehrano in se redno gibajte.

Samo eno telo imamo – poskrbimo zanj!

Besedilo in foto:
Špela Černigoj in Jure Zajc

Vpliv prehrane na zdravje

O zdravem prehranjevanju običajno začnemo razmišljati šele tedaj, ko se nam pojavijo problemi z zdravjem. Dokler smo zdravi, niti ne pomislimo, da bi spremenili naš ustaljeni način prehranjevanja.

Velikokrat v trgovinah, kjer nakupujem, opazim radovedne poglede, usmerjene v moj nakupovalni voziček, kjer prevladuje večinoma eko in zdrava prehrana, kot na primer: ajda, proso, kosmiči, tofu, sojino mleko, razna semena, oreščki in še bi lahko naštevala. Ob tem se začnem spraševati, ali ljudje vedo/mo, kakšna živila kupujemo? Kako so proizvedena, kako so (kemično) obdelana, kako dolge so transportne poti? Verjetno se ne zavedamo, da sveže sadje in zelenjava, pripeljana iz oddaljenih krajev, izgubijo večino koristnih sestavin. Obdelana so s kemikalijami, da prenesejo dolge transportne poti od njive pa do naše mize. Ste se kdaj vprašali, kako to, da paradižnik še tedne ne zgine v vašem hladilniku, ko ga prinesete domov? Ste kdaj pogledali deklaracijo na svežih torticah? Navedenih je polno aditivov, ki zagotavljajo izdelku obstojnost, trdnost, boljši okus, lepši videz ... Običajno so biskviti in kreme narejeni iz že vnaprej pripravljenih zmesi, v katerih ni kaj dosti naravnih sestavin. Zakaj doma narejena kremna rezina ni dobra več kot en dan, kupljena pa tri dni ali celo več? Odkar obstaja novi pravilnik o označevanju sestavin, morajo proizvajalci oz. dobavitelji navesti na deklaracijah popolnoma vse sestavine po padajočem vrstnem redu (glede na težo sestavin). Teh sestavin je tako veliko, da so natisnjene v tako drobnem tisku, da jih komaj lahko preberemo. Kaj pa kruh in pekovsko pecivo? Slovenci smo pravi »kruhovski narod«. Ste opazili, da posamezne vrste kruha zdržijo zelo dolgo? Proizvajalci se prilagajajo željam potrošnikov. Ker si potrošniki želimo, da je kruh dober, sredica mehka, skorjica hrustljava in zlato rjavo zapečena, da poleti kruh ne plesni, dodajajo peki različne aditive, da to dosežejo. Izjeme so le tiste vrste kruha, ki so izdelane po dolгих postopkih in s kislim testom (z zelo malo kvasa ali popolnoma brez). Vseeno je označevanje kruha »brez aditivov« zavajajoče, saj se že moki pri shranjevanju dodajajo aditivi za obstojnost. Dopusno bi bilo označevanje »brez dodanih aditivov«. Slovenci kljub vsem usmeritvam k zdravi prehrani še vedno pojemo največ belega kruha, ki je od vseh vrst kruha najbolj nezdrav.

Izbor živil je ključen

V prevelikem hitenju po ustvarjanju materialnih dobrin, želji po blišču in pomembnosti, pozabljam na razmislek, s kakšno energijo vsakodnevno delujemo in na kakšen način je ta energija pridobljena. Veliko je odvisno od prehrane in pri tem pozabljam na svoje zdravje. Da je zdrava prehrana del našega zdravja, se spomnimo šele tedaj, ko zbolimo. Začeti moramo že pri izbiri izdelkov. V čim večji meri izbirajmo eko (bio) izdelke, izdelki naj bodo iz geografsko čim manj oddaljenih krajev. Kuhajmo sami in ne kupujmo vnaprej pripravljene hrane. Ne le, da vsebuje najrazličnejše aditive, ki so zdravju škodljive, ne vemo niti tega, kako kakovostna je osnovna vsebina. Vse to ne doprinese k našemu zdravju, povzroča pa lahko alergije. Svetujem vam nakupe pri slovenskih proizvajalcih in (eko) kmetijah, saj jim na ta način omogočamo obstoj in spodbujamo njihov razvoj. Izdelki so zdravi, ne izgubijo koristnih sestavin, ker je transportna pot kratka, pridelovalci kakovost dokazujejo s certifikati in nenehnim nadzorom ustreznih institucij. Naslednja faza – kuhajmo z ljubeznijo. V hrano, ki jo pripravljamo, vnašamo svoja čustva in s tem energijo. Na ta način ne vplivamo samo na telesno raven, temveč tudi na druge, bolj subtilne ravni. Na svoje počutje in posledično boleznim. Ne posredujemo pozitivne ali negativne energije samo vase, temveč tudi v vse ljudi, za katere pripravljamo hrano. Pri razmišljanju o energijah in hrani, pa se postavlja tudi vprašanje, kako zdravo je meso in razni mesni izdelki? Ne samo z vidika aditivov, uporabljenih zdravil in rastnih hormonov, temveč tudi z etičnega vidika. Dovolimo si razmislek o tem, v kakšnih okoliščinah so živali spočete, vzrejene in na kakšen način na koncu umrejo? V mesu je nakopičena energija teh živali (tesnoba, strah ...). Se kdaj vprašamo, ali s svojim načinom prehranjevanja komu škodujemo, mu povzročamo bolečino? Je takšna hrana za nas zdrava? Postavljamo odnos do živali v gospodovalno razmerje? Jih še vedno obravnavamo kot razpoložljive za udejanjanje našega gospodovanja, kot sem slišala lani na predavanju o sobivanju? Velikokrat se za prehod iz mesnega v rastlinsko prehranjevanje odločimo le na podlagi zdravja oz. boleznim, ne pa iz sočutja do drugih živih bitij.

Uživajmo z užitkom

Za uživanje hrane si moramo dovoliti čas, se umiriti ter jed dobro prežvečiti. Zraven pa ne počnimo stvari, ki odvrtajo pozornost od pre-

hranjevanja (gledanje televizije, branje časopisov ali knjig). Jejmo počasi in s premislekom. Uživajmo v dobri hrani.

Veliko ljudi se odvrta od zdrave hrane, ker mislijo, da taka hrana ni dobra. Ko sem se sama začela bolj zdravo prehranjevati, sem ravno tako imela probleme. Vendar mislim, da gre za začetni strah zaradi nepoznavanja drugačnega načina priprave hrane. Ko sem si pridobila več izkušenj, sem ugotovila, da je takšna hrana zelo okusna. Začela sem z veseljem kombinirati različne sestavine in naenkrat recepti niso bili več potrebni. Potrebno je le nekaj volje in časa, pridobimo pa ogromno. Telo nam bo hvaležno.

Pomlad. Sončni žarki, ki vse prebujajo v življenje, so vedno močnejši. Dan se daljša. Pomlad je čas, ko ne čistimo le svoje okolice, temveč bi morali notranje očistiti tudi sebe. Znebiti se starih usedlin, da se lahko začne obnova in izgradnja. Uživajmo lahko in čistilno hrano. Nabirajmo regrat. V skrbi za zdravje pa ne pozabimo na sprehode in uživanje v naravi.

Besedilo in foto: Vida Zakrajšek, u.d.e., Društvo za študije kontemplativnih tradicij

Prihaja čas petunij

So dnevi, ko poteka zamenjava zimsko-pomladnih nasadov. Kljub temu da mačeha še kar lepo cvetijo, pa bi jih petunije ob steni rade zamenjale. Petunije, ki so novejšega datuma, po imenu Beautycal, naj bi prevzele mesto mačeham. Vemo, da ne dosežejo običajnih dolžin, kot je to primer pri surfinijah, pa vendar pravijo, da sprememba razveseljuje.

Besedilo in foto: Rajko Vuga

Našli smo ptičjega mladiča, kaj pa zdaj?

Verjetno nihče ni preslišal tankega pi-skajočega oglašanja, ki se v spomladanskih in poletnih večerih in nočeh razlega po naših naseljih. Morda komu celo ne da spati? Upam, da ni tako hudo. To so namreč mladiči male uharice (*Asio otus*), ki so zapustili gnezda. Male uharice večinoma gnezdiijo v manjših skupinah dreves na poljih, ko mladiči gnezdo zapustijo, pa se družine nemalokrat premaknejo v naselja, kjer so varnejše pred plenilci. Naravno je, da sovji mladiči gnezda zapustijo že veliko prej, kot so sposobni letenja in samostojnega življenja. Če so razpršeni naokrog, je zelo majhna verjetnost, da bo plenilec pokončal celoten zarod, kar pa je za mladiče v gnezdu, ki ga odkrije plenilec, skorajda pravilo. Čeprav so mlade sovce morda videti zapuščene,

praviloma ni tako. Starši jih hranijo, branijo in so z njimi ves čas v stiku, kar jim omogoča prav omenjeno oglašanje. Zato ni razloga za skrb in naše posredovanje praviloma ni potrebno oziroma je kvečjemu lahko škodljivo.

Podobno pravzaprav velja za številne ptičje vrste, ki mladiče v prvih tednih življenja vzrejajo v gnezdu. Takšnim mladičem rečemo gnezdomci. Ko na tleh najdemo ptičjega mladička, mu praviloma želimo pomagati. Ob tem pa moramo vedeti, kako ravnati, da se bo zanj izšlo dobro. Vodita naj nas dve vprašanji: kako je mladič videti in ali je zares v težavah. Če je golič ali puhavec (gol, puhast ali s peresi kvečjemu v zametkih, oči

ima zaprte), sodi v gnezdo. Če imamo srečo in gnezdo odkrijemo, mladiča položimo nazaj vanj. Brez skrbi, večina ptic ima zelo slab voh in starši mladiča ne bodo zapustili, ker smo ga prijeli v roke. Če gnezda ne moremo najti, zanj naredimo provizorično gnezdo iz košarice, ki jo obložimo s suho travo in čvrsto namestimo na najbližjo vejo. Če se v roku dveh ur starši vrnejo in nadaljujejo hranjenje, si lahko zadovoljno čestitamo. Drugače ravnamo, če je mladič poletenec, ki lahko skače, prhuta, ima peresa in skoraj že leti. Lahko je sicer videti nebogljen, a gnezdo ni več njegov dom. Zanj velja podobno, kot je opisano zgoraj o mladičih male uharice. Če ocenimo, da je tak mladič v neposredni nevarnosti (v bližini je mačka ali drug plenilec, promet ...), ga prestavimo na varnejše mesto, npr. v grm. Če nevarnosti ni, lahko mirno odidemo stran brez posredovanja.

Če je mladič vidno poškodovan ali se starši, potem ko smo ga vrnili v gnezdo, ne vrnejo, pa ga ne želimo prepustiti naravnim procesom, je najbolje, da pokličemo lokalno veterinarsko ambulanto. Če pa ob najdbi niste prepričani, kaj storiti, vam bomo prijazno odgovorili tudi na Ornitofonu Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (www.ptice.si).

Besedilo in foto: Urša Koce

ZDRAVJE

Eterična olja

Eterična olja so dar matere narave, so čista esenca rastline, njeno najgloblje bistvo in največji zaklad, ki ga nosi. Tako kot je bogastvo eteričnih olj globoko, pa je tudi široko, saj njihova biološka aktivnost omogoča terapevtsko aplikacijo pri različnih težavah.

Najznačilnejše delovanje eteričnih olj je antiseptično, protimikrobno, antiparazitno, diuretično in protivnetno. Delujejo tudi pomirjujoče in stimulatивно. Pri uporabi eteričnih olj je potrebna pazljivost, saj imajo v velikih količinah lahko nezaželene učinke.

Antiseptično delovanje eteričnih olj merimo s fenolnim koeficientom (FK). FK je mera za učinkovitost dezinfekcijskega sredstva, kjer se učinkovitost dezinfekcije primerja s fenolom, ki je verjetno najstarejša znana snov za razkuževanje. Fenol se uporablja v ustnih vodah, milih in v razkužilih za gospodinjstvo. Fenolni koeficient nam pove razkuževalno moč eteričnih olj, torej primerjamo, ali je ete-

rično olje vsaj toliko ali pa še bolj učinkovito kot fenol.

V nadaljevanju bom opisala nekaj najbolj učinkovitih eteričnih olj z neverjetno razkuževalno močjo.

Španski origano

Španski origano se ponaša z belimi do roza cevastimi cvetovi, razvrščenimi v socvetje. Cvetiče vejice origana nabiramo od maja do avgusta, eterično olje pridobimo z destilacijo. Uporabo eteričnega olja španskega origana so dokumentirali že v časih rimskega cesarstva, danes je priljubljen kot naravno razkuževalno sredstvo. Njegov FK je 25-krat močnejši od fenola.

Kraški šetraj

Kraški šetraj se kot nizek grmiček prosto razrašča na sončnih delih južne Evrope in severne Afrike. V pokrajinah z zmernim podnebjem pozimi odvrže liste. Njegovo eterično olje je ostrega zeliščnega vonja, pridobivamo ga s parno destilacijo celotne rastline v času poletnega cvetenja.

Vrtni timijan

Vrtni timijan je trajnica, ki zraste do 50 cen-

timetrov visoko, v obliki grmička. Kljub temu da je trajnica, je občutljiva na mrz, zato dobro uspeva v bližini Sredozemskega morja. Timijanovo eterično olje deluje antibakterijsko, pomaga pri aknah in pri okužbi dihal.

Cejlonski cimet

Cimet je zimzeleno drevo z dišečimi stebli, ki raste v tropskem območju. Eterično olje cimeta se pridobiva s parno destilacijo iz lubja drevesa, lahko pa tudi iz vejic in listov tega drevesa. Eterično olje cimeta deluje antiseptično, dobrodošlo pa je tudi pri revmatskih obolenjih. Eterično olje cejlonskega cimeta vrača telesno in duhovno toploto.

Nageljnovе žbice

Nageljnovе žbice so močno dišeči in pekoči posušeni cvetni popki dišečega klinčevca. V času renesanse so posušena semena uporabljali v pomadah, ki naj bi varovale pred epidemijami. Eterično olje nageljnovih žbic poživilja celotno telo, zato ga v aromaterapiji uporabljamo tudi za pomoč pri lajšanju depresij, duševne otopelosti in kronične utrujenosti.

Besedilo: Mateja Kržin

Skakalcev iz SSK Mengeš niti koronavirus ne ustavi

Zaradi ukrepov proti širitvi novega koronavirusa tudi orli(či) iz Smučarsko-skakalnega kluba Mengeš vse od predčasnega konca sezone 2019/20 niso mogli normalno trenirati. A to ne pomeni, da so sedeli križem rok in počivali. Daleč od tega; ob vsakodnevni šolski obveznosti, ki so jih opravljali po medmrežju, so tudi bolj ali manj pridno vadili in vzdrževali telesno pripravljenost, potem ko so na daljavo izpolnjevali program trenerja Aleša Selaka in njegovega pomočnika Luke Brnota.

Vse se da, če se hoče oziroma kjer je volja, je tudi pot, bi lahko zapisali ob številnih posnetkih opravljenih vaj, ki so jih otroci pošiljali trenerjema. Ker pa so že pogrešali drug drugega, so komaj čakali, da se sprostijo ukrepi in se spet zberejo skupaj na treningu.

Za skakalci mengeškega kluba je sicer še ena sijajna zima, ime kluba pa je daleč v svet znova ponesel in med elito dodobra utrdil Anže Lanišek. Ob tem se kaže še enkrat spomniti njegovih vrhunskih uvrstitev, ki jih je dosegel v minuli sezoni. Da bo to njegova najboljša na dosedanji športni poti, je nakazal že na uvodni postaji v Visli, kjer je navdušil z izvrstnim drugim mestom.

Rojstni dan in uspehi

Že teden dni pozneje je domžalski as, ki je 20. aprila upihnil 24. svečko na torti za rojstni dan, še drugič v karieri skočil na zmagovalni oder v svetovnem pokalu, potem ko je bil v Ruki tretji. Zatem je nanizal še šest uvrstitev med elitno deseterico, v skupni razvrstitvi pa je končal na 15. mestu. Ne gre prezreti niti vidnega deleža, ki ga je prispeval k trem stopničkam Slovenije na ekipnih preizkušnjah; drugemu mestu v Lahtiju ter tretjima v Zakopanah in Oslu.

Na krilih Anžetovih uspehov so pozimi daleč skakali tudi njegovi mlajši klubski kolegi, kar kažejo tudi njihovi dosežki v slovenskem pokalu. Taj Ekart je med mladinci, starimi do 16 let, zasedel končno četrto mesto. Na tem položaju je končal tudi Benjamin Bedrač med dve leti mlajšimi dečki.

Nik Bergant Smerajc (do 13 let) in Živa Andrić (do 12 let) sta v skupnem točkovanju osvojila prvi mesti, Alen Pestotnik (do 12 let) pa si je priskakal drugo mesto. Med najboljšo šesterico sta se zavihtela petouvrščeni Jaka Perne (do 11 let) in šestouvrščeni Timo Šimnovec (do 13 let).

V pokalu gorenjske regije sta Nik Bergant Smerajc in Timo Šimnovec v skupnem razvrstitvi med dečki, starimi do 13 let, slavila dvojno zmago, na vrhu sta pristala tudi Živa Andrić (do 12 let) in Jaka Perne (do 11 let), Hugo Weigl (do 11 let) je pristal na tretjem in David Vrhovnik (do 12 let) na petem mestu.

Besedilo: Š. M.

Foto: S. T.

Kdor bi se jim rad pridružil, je prsrčno vabljen. Pomlad je najprimernejši čas za začetek treninga smučarskih skokov, kar vam bodo potrdili tudi na telefonskih številkah 040/188-060 in 041/750-404.

TRENIRAJ Z NAMI!

RAZPORED:

SEPTEMBER IN OKTOBER: SKOKI NA PLASTIKI
 NOVEMBER: ŠOLA ROLANJA
 DECEMBER DO MAREC: SKOKI NA SNEGU
 APRIL: TRENING SKOČITRO IN ROLANJE
 MAJ... SKOKI NA PLASTIKI

VSAK PONEDELJEK TRENINGI V TELOVADNICI OŠ MENGEŠ.
 NAŠ MOTO - ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG!
 PRIDRUŽITE SE NAM!
 "DEKLETA IN FANTJE -> SKOČITE Z NAMI!"
 SMUČARSKO SKAKALNI KLUB MENGEŠ

WWW.SSKAMENGES.SI
 SKIJUMPING.MENGEŠ@GMAIL.COM

TRENINGI VADILNAKRAJINOV JE DOB 500 LET
 MENGEŠ
 ZA OPTIMIZACIJO POKRETOV MI!
 POKRETI NA TELEFONSKO TEL. 040

Pridruži se mengeškemu "Orličem" in poleti z njimi

Mengeška skakalnica. Foto: www.gremonapot.si

Je prišla v deželo pomlad ali ne?

Seveda je, bi rekli optimisti. Le komu pade na misel, da dvomi. Na koledarju je to razločno označeno, tudi vremenoslovci so jasno povedali in napisali, da je prišla tega in tega dne ob tej in tej uri, minuti in celo sekundi. Pogled skozi okno na domačo zelenico, sosedov travnik in bližnji gozd pove vse. Tako je, kot mora biti; vse je v zelenju, rož in rožic je nebroj, ptički in ptiči preizkušajo svoje glasilke. Tudi zrak je dobil poseben vonj. Pomlad, ki ji ljubeznivo rečemo tudi vigred, se nam torej ni izneverila. Narava je spet zadihala s polnimi pljuči. Ljudje tudi.

Ne, ni tako, kot bi moralo biti, bi glasno protestirali drugi. Sploh ne. Pomlad te mora prevzeti, oživetiti morata duša in telo, pojaviti se morajo zanos, volja in energija ter novi ali oživiljeni načrti, ki bodo sprožili pogumne korake. Pa prebujena čustva vseh vrt, iskanje lepote, doživeti ... Zdi se jim, da je šlo veliko lepega mimo.

Tako je pač, da ljudje na mnoge stvari gledamo drugače in jih doživljamo različno. Poet Tone Pavček, ki je znal prisluhniti skoraj vsemu, kar je povezano s človekom in naravo, je to lepo upesnil: 'Vsi dihamo isti zrak / in vsem kri po žilah polje, / a nihče ni nikomur enak / in vsak je sam svoje veselje.' Kljub vsemu pa smo si ljudje vendarle v bistvenih stvareh podobni, sicer ne bi mogli sobivati: priznali ali si ne priznali potrebujemo drug drugega, potrebujemo besede, ki opogumljajo, dotike, ki mehčajo trdoto, poglede, ki povezujejo, toplo roko, ki s stiskom daje moč in upanje. Vsi imamo želje. Želje človek mora imeti, pravi Tone Pavček, kajti:

Če si močno želiš,
se ti vse uresniči:
v stolpnico, v kateri živiš,
pridejo k tebi cvrkutat ptiči,

pride s poljane drevo,
pride iz bajk dobra vila.
Če si želiš močno,
ti je usoda mila.

Če pa ničesar si ne želiš,
če si izgubil želje in sebe,
pride hudobna miš
in te s kremplji ogrebe.'

Tone Pavček ima nedvomno prav: človek brez želja je kot rastlina brez listov. Živi sicer, a se ne razvija, ne obrodi plodov in ne pokaže lepote. Ljudje v sebi nosimo tihe, skrite želje in tiste glasne, ki jih izrekamo ob raznih priložnostih, recimo ob novem letu: želimo srečo, zadovoljstvo, zdravje ... Ja, predvsem zdravje. Pravimo: če bo zdravje, bo tudi vse drugo.

O zdravju kot vrednoti temeljnega pomena nadvse resno razmišljamo v zadnjih nekaj tednih. Veliko bolj kot običajno, ker je tudi nevarnost za zdravje človeštva veliko resnejša. **Virusi** raznih vrst so že dolgo sovražnik človeštva in terjajo smrtonosen davek. Virus (lat.: strup, strupena sluz) so mikroorganizmi, ki se razmnožujejo samo znotraj živih celic. So povzročitelji številnih bolezni, ki jih že poznamo, npr. aidsa, koz, noric, ošpic, otroške paralize, gripe, infekcij dihal, sarsa. Proti znanim virusom se je s pridobljenimi izkušnjami in znanostjo mogoče uspešno boriti (cepiva, epidemiološki ukrepi), proti novim in neznanim, ki se v novejšem obdobju »samorojevajo« vse pogosteje, pa so naporji za zaščito ljudi veliko daljši in zahtevnejši.

Najnovejšemu sovražniku iz vojske virusov so dali ime Covid 19. V kratkem času je obrnil svet na glavo in vzel mnogo življenj, vendar vse žrtve (še) niso preštete in najbrž nikoli ne bodo. Navajajo se številke okuženih in umrlih, vendar je znano, da je veliko nejasnega. Številke, svetovno gledano, so zato zelo približne. Strokovnjaki pravijo, da je žrtev veliko več. Tudi v Sloveniji so mnenja o tem precej različna. V veliki meri je uspeh boja proti sedanjemu virusu v posameznih skupnostih (državnih, lokalnih) odvisen od zavzetosti in učinkovitosti delovanja strokovnih in političnih organov. Dogajanja v naši državi in naši občini dobro poznamo. Na splošno lahko rečemo, da so nalogo dobro opravili. Državlani smo motivirano in disciplinirano prisluhnili nasvetom in priporočilom, pa tudi zahtevam, zapovedim, opominom in grožnjam. Organi naše občine, to je treba reči, so ravnali korektno in prizadevno. Tudi vzdušje ni bilo obremenjeno kot kje drugje. Izjemna narava ima velik delež pri tem, številne gozdne poti so kot velika psihoterapevtska delavnica.

Ravnanja in ukrepi državnih političnih organov pa so deležni številnih kritičnih ocen. Ne le državljanov, tudi strokovnjakov. Zakaj ukrepov ne predstavljajo strokovnjaki, zakaj imajo prevečkrat glavno besedo politiki, ki vse preveč uporabljajo vojaški žargon in način izražanja? Všeč jim je, da so lahko trdi, odločni, vseznali, v stilu: Mi bomo razmislili in se odločili – ali pa ne; če se ne boste (državlani) obnašali, kot je treba, bomo ukrep še zaostri, policija pa bo nadzorovala in kaznovala. S(m)o državlani sami razgrajči in nevredni spoštljivejšega odnosa? Zakaj v nekaterih drugih državah to zmorejo? Ljudi niso zaprli za državne in občinske meje, svoboda gibanja je ostala v razumnih okvirih, odnosi so ostali sproščeni. V časopisih lahko beremo, da tam ljudje spoštujejo priporočila in ukrepe brez groženj s sankcijami. Vem, zakaj. Ker ljudje vidijo, da jih oblast in politika spoštujeta in jim zaupata, jim državlani zaupanje vračajo. In spoštujejo tudi zdravstvene in druge delavce, ki nosijo levji delež odgovornosti, ker vidijo, da jih tudi oblast spoštuje. Tako se demokracija izvaja v praksi.

Kaj si v državi želimo, ko bo (zelo verjetno) prišlo do ponovitve tega ali pojava naslednjega novega virusa? Nujni ukrepi naj predvsem upoštevajo osnovne socialne potrebe človeka. Človek je socialno bitje, zato ga pretirano omejevanje notranje ruši, razjeda, povečuje nemir, odtujenost, celo sovražnost. Nasilja, zlasti družinskega, v katerem trpijo zlasti otroci in starejši, je grozljivo preveč. Noben virus ne sme biti izgovor, s katerim se neutemeljeno omejujejo in jemljejo človeške in državljanske pravice. Ukrepi bodo učinkovitejši, če bodo pri njihovem nastajanju sodelovali tudi državlani. Koliko modrih in šolanih ljudi imamo, ki se jim klanja tujina, doma pa njihovo mnenje ne velja nič!! Zelo znana slovenska 'dobrodelnica' dr. Anica Kos Mikuš je v zadnji sobotni prilogi Dela objavila zelo zanimiv prispevek. Naslov: 'Nabiralnik za modrosti in dobre ideje državljanov'. Mnenja je namreč, da sodelovanja državljanov ne kaže omejiti le na njihovo discipliniranost in ubogljivost, torej na pasivno sodelovanje, marveč jih je treba spodbujati k sodelovanju v proaktivnih dogajanjih ter omogočiti, da njihovi predlogi postanejo vplivni in izvedljivi.

Ko sem že pri besedi, bom kar podal predlog za našo občino: Glasilo Mengšan naj nameeni stran, namenjeno podajanju predlogov in mnenj občanov, s katerimi bi sodelovali pri reševanju problemov ter ustvarjanju dobrih odnosov. Naslov strani: Nabiralnik za modrosti in dobre ideje občanov. Mogoče bo v vsaki številki poln? Splača se poskusiti. Ostanimo zdravi in dobre volje.

Besedilo in foto: Branko Lipar

Mengeški godbeniki in godbenice za "koronsko" prvomajsko budnico

Mengeška godba za 1. maj

Letošnje prvomajske praznike je zaznamoval vsem poznan koronavirus, zato je bilo vse malo drugače. Godbenice in godbeniki smo se prilagodili novim razmeram in si ter vsem vam, našim zvestim poslušalcem, z glasbo poskušali polepšati praznične dni.

Prvomajska budnica pred godbenim domom

Uspelo nam je izvesti tako kresovanje kot tudi tradicionalno prvomajsko budnico, seveda razmeram primerno. Kljub številnim preprekam; prepovedanemu druženju, celo prehajanju med občinami, ki je bilo odpravljeno tik pred budnico, zadnjega aprila in še velike požarne ogroženosti in prepovedi kurjenja ognja, smo več kot uspešno izvedli oba načrtovana nastopa. Zadnje aprilske dni smo v domači karanteni izkoristili čas in vsak za svoj part posneli nekaj skladb. Nato sta naša godbenika Jaka Korenjak in Žan Avbelj poskrbela za združitev slike in zvoka ter končno podobo posnetkov. Godbeni izdelek, ki smo ga poimenovali "virtualno kresovanje", saj smo skoraj dobesedno igrali ob ognju, smo premierno predvajali na predvečer praznika dela, v četrtek, 30. aprila. Posnetek si lahko znova ogledate in poslušate na naši Facebook strani, internetni strani www.mengeska-godba.si ali na našem Youtube kanalu.

Živel koronski 1. maj 2020!

V petek, 1. maja, smo se polni pričakovanj zbudili v deževno jutro. Tudi slabo vreme ni moglo pokvariti veselja in vneme, da Mengšanom in Mengšanom tradicionalno voščimo, zaigramo in jih prebudimo za 1. maj. Začeli smo točno ob 6.00, na primerni medosebni varnostni korona razdalji, na zasebnem zemljišču pred godbenim domom in z odobravanjem vseh, ki so v tem času v Mengšu skrbeli za red. Prvi maj so nam prišli voščiti tudi župan Franc Jerič, poveljnik CZ Mengeš Jure Šinkovec, predsednik mengoških gasilcev Sandi Jaklič ter nekaj zvestih poslušalcev, ki so dogajanje spremljali s primerne razdalje. Nekateri naši podporniki pa so nas razveselili tudi z domačimi dobrotami, za katere se jim lepo zahvaljujemo. Budnica je uspela. Slišalo se nas je daleč, igranje pa smo v živo predvajali tudi preko naše Facebook strani. Upamo, da se nas je slišalo vse do vašega doma.

Za pomoč in podporo pri organizaciji se prav lepo zahvaljujemo mengoškim gasilcem in predsedniku Sandiju Jakliču ter vsem drugim, ki ste pripomogli, da je tradicionalni dogodek, eden izmed najpomembnejših za vsako slovensko godbo, v malenkost drugačni obliki vseeno uspel.

Tudi v prihodnje si bomo prizadevali, da kot eno izmed najaktivnejših mengoških društev izvedemo še kakšno načrtovano ali nenačrtovano aktivnost, seveda v okviru zmožnosti.

Besedilo: Maja Keržič

Foto: Miha Požar

Letošnja prvomajska budnica je kljub dežju in drugim nevšečnostim uspela

'Srečanje' – protest ob svetovnem dnevu okolja pred smetiščem Publikus

Mesto 'srečanja' protesta je označeno z zeleno-rumenim krogom. Svetovni dan okolja 2020 je s temo 'Pestrost živlega'. Posmeh temu je pestrost onesnaževanja – tudi ob vsej pestrosti zavedanja o varovanju okolja. Prvo obsežno in dejansko, drugo žal le besedno in pogosto le populistično. Slike odloženih razpadajočih in smrdečih odpadkov so nedvoumne.

V maju bom znova pozval vse odgovorne, da ukrepajo: od državnega do občinskega nivoja. V primeru, da ne bo odziva s konkretnimi odgovori, sledijo dodatne prijave oz. ovadbe.

V primeru veljave ukrepov omejitve gibanja in zbiranja bo 'srečanje' oz. protest potekal na daljavo. Obvestilo in povezava bo objavljena v napovedi na FB strani Civilne iniciative Mengeš.

Spremljajte in posnemite dogajanje na odlagališču Publikus in okoli njega. Na snidenje v petek, 5. junija 2020, ob 17. uri.

Spremljajte nas na FB – <https://www.facebook.com/ZeleniMenges/> in <https://www.facebook.com/ZeleniSlovenije/>. Povežite se z nami!

Besedilo in foto: pobudnik mag. Tomaž Štebe, član Sveta Občine Mengeš, izvoljen na listi Zeleni Slovenije, član Zelenih Slovenije

Lokacija protesta; Lokacija zadnjega odvažanja smrdečije; Odlagališče odpadkov Publikus, razmetani odpadki, razpadajoči poviti odpadki. Foto: Publikus smetišča Tomaž Štebe; ostalo Google Map, splet

PISMA BRALCEV

Peticija: Vrnimo Pšati življenje

To pomlad so nas razmere za nekaj tednov prisilile v tako rekoč 24-urno bivanje v lokalnem okolju. Prepričana sem, da je tudi marsikdo od vas v teh omejujočih razmerah odkril še kakšen košček »domačega« sveta, ki ga prej ni poznal, ali vsaj postal bolj pozoren nanj. Upam, da je bilo med temi odkritji več lepih kakor tistih, ki so razočarala. Morda se zdaj še bolj kot prej zavedamo, kako je za kakovost našega bivanja pomembno zdravo in ohranjeno okolje ter kako dragoceni so otoki narave, do katerih lahko dostopamo kar peš ali s kolesom.

Zelo pomemben del zdravega okolja so tudi zdrave reke, potoki in studenci. Zdravi vodotoki so polni življenja, čistijo vodo, napajajo zemljo in ji prinašajo hranila, blažijo podnebne spremembe ... Prostor, ki ga dodelimo vodotokom, da lahko živijo, pa postane privlačen tudi za širši krog ljudi. In kar je najpomembnejše: zdravja vodotokov nam za

varnost obvodnih prebivalcev ni treba zrtvovati!

Naša Pšata je močno osiromašen vodotok, ki že desetletja umira zaradi uveljavljenega načina upravljanja s prevladujočimi gradbeno-tehničnimi ukrepi, ki žal ne upoštevajo narave. Čeprav ji zaradi sedanje poselitve seveda ne moremo vrniti popolne svobode,

kakršno je imela pred regulacijskimi posegi, pa jo z domišljeno načrtovanimi projekti še marsikje lahko povrnemo v bolj naravno stanje in s tem izboljšamo njeno zdravje. Eno od takšnih območij je v našem Mestnem parku v Mengšu, ki ga še posebej izpostavljam v peticiji »Vrnimo Pšati življenje«. Več o tem lahko preberete v besedilu peticije.

Besedilo in foto: dr. Urša Koce

Spoštovani občani! Vabim vas, da svojo podporo k ekološki obnovi Pšate izrazite s podpisom peticije »Vrnimo Pšati življenje«. Že vnaprej se zahvaljujem za dragocene podpise vseh vas, ki želite življenje uživati v zdravem okolju in obdani z lepo naravo! Zelo je zaželeno, da peticijo širite tudi med prebivalce drugih občin v porečju Pšate, saj potrebuje našo pozornost vzdolž celotnega toka.

Peticija je dostopna na povezavi: <https://www.peticija.online/vrnimo-psati-zivljenje>

Z mobilnimi napravami do nje lahko dostopate prek QR kode:

Pojasnilo

Za zdaj še ohranjamo eno izmed redkih kmetij v samem središču Mengša. Tu stoji več kot dve stoletji, svoj čas je bila ob njej tudi kovačija. Zemljišča so se raztezala tja do današnjega Leka. Prva stvar, ki je prepolovila to posest, je bil kanal Pšata, kar je bil za kmeta velik udarec. Ker pa je šlo za skupno dobro, nismo nasprotovali. Počasi so pobrali najboljše in najbližje njive ter proti naši volji zgradili stanovanjske bloke, za katerimi je ostalo še nekaj zemljišča, ki se nikakor ne more primerjati s prvotnim.

Za to zemljišče je treba primerno poskrbeti in ga tudi pognojiti, da sploh kaj zraste. Tu pa je

srčika problema. Dva- do trikrat letno na te njive oziroma travnike zvozimo gnoj, kar nekaj posameznih prebivalcev zelo moti. Nič pa zanje ni sporno, da največkrat zaradi neprimerne parkiranja nimamo dostopa do svojih parcel, še manj jih moti, da prebivalci nemoteno tu sprehajajo svoje pasje ljubljence, njihove iztrebke pa sami pobiramo iz pripravljene krme! Tako. Turistično dosti bolj atraktivne dežele, kot sta Avstrija in Švica, uspešno razvijajo turizem kljub kravam, ki se mirno pasejo ob hotelih. Zato poudarjam. Dokler bo tu kmetija, se bo odvažal gnoj! Mirno zaprite okna in potrpite, da mine.

Besedilo: Jožica Per

Brezobzirnega onesnaževanja (našega) vodozbirnega območja ne ustavi (ne)odgovornih niti korona!

Ponovno bravo inšpekcije in vsi (ne)odgovorni. Publicus, dokazljivo iz slik, razvaža svojo smrdečijo s svojega odlagališča na sosednjo gramozni(či)co. Posadijo še kaj povrh in dober posel je opravljen.

Smrdečija iz bližnje gramoznice odlagališča Publicus na bližnjo – označena kot odlagališče odpadkov v popisu www.ocistimo.si. Foto: Tomaž Štebe, dne 25. 4. 2020; Zemljevid Ekologi brez meja in sodelujoči

Velik prihranek je dosežen, saj bi očiščenje po-mešanih odpadkov in odvoz na primerno mesto stal veliko več. 'Znati' je treba uspešno poslovati – in imeti dobre partnerje, ki vas podpirajo in vam zagotavljajo gospodarnost (bravo odgovorni v občinah, ministrstvih ...). Če vam uspeva že toliko let, vam bo pa vendarle tudi sedaj in v prihodnje – nerganje posameznikov pa je tako ali tako 'lajanje v luno', ki nikogar ne zanima. Ko bo prišlo do katastrofe, bo v primeru onesnaženja vodnjakov s pitno vodo prepozno. Žeje in zdravja ne bo možno vtakniti v karanteno.

Ducat let sprenevedanja in ignoriranja je popolna argumentirana podlaga za pregon zaradi

konkretnih nezakonitosti, opustitve ukrepov, molka organov in sumov vseh vrst.

Pridite na srečanje ob svetovnem dnevu okolja - v petek, 5. junija, ob 17. uri pred smetišče Publicus v Suhadolah / Mostah. Vabilo je objavljeno v <https://www.facebook.com/events/926245287823465/>.

Spremljajte nas na FB-strani 'facebook.com/CivilnaIniciativaMenges'. Obveščajte nas o spornih dogajanjih in jih dokumentirajte.

Veselimo se sodelovanja in dela z vami.

Besedilo in foto: mag. Tomaž Štebe, vodja CIM

*Bolezen iz tebe vso moč je izpila,
za tabo ostalo je le mesto spomina.*

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je zapustila draga mama

ANA MEŽNAR
roj. Bergant iz Godiča, Stahovica

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste v trenutkih bolečine izrazili svoje sočutje in izkazali spoštovanje do naše mame, darovali svete maše, cvetje in sveče.

Zahvaljujemo se tudi dr. Kovačevi, gospodu župniku Prijatelju za njegove čuteče besede slovesa, pogrebnemu zavodu Vrbančič in vsem, ki ste se poklonili njenemu spominu in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci vsi njeni

OBČINA MENGEŠ

URADNE URE:

ponedeljek:
8.00 - 12.00
in
13.00 - 15.00

sreda:
8.00 - 12.00
in
13.00 - 17.00

petek:
8.00 - 13.00

Spoštovane občanke, spoštovani občani

**Letošnje praznovanje občinskega praznika 29. maja – rojstni dan
Janeza Trdine,**

bo žal zaradi izbruha in širjenja koronavirusa ter posledično sprejetih ukrepov zelo okrnjen oziroma bo praznovanje v okviru danih možnosti.

Vsekakor pa vam želim čestitati ob prazniku, se vam zahvaliti za vse vaše dosežke v minulem letu, še posebej pa čestitka in zahvala vsem dobitnikom občinskih priznanj.

Veliko nas je sodelovalo tudi v boju proti virusu, zato tudi vsem sodelujočim hvala za vaš trud in nesebično pomoč, ki smo jo nudili našim občanom.

Ostanimo zdravi.

S spoštovanjem,

župan Občine Mengeš
Franc Jerič